

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

TRAUKINIŲ IŠ KROKUVOS Į KAUNĄ? – Petras Maksimavičius	3
GEGUŽĖS STAIGMENOS – Rytis Motiejūnas	5
BALSTOGĖJE DISKUTUOTA: „AR GRESIA MUMS NACIONALIZMAS?“ – „Aušros“ inf.	6

ŠVIETIMAS

PUNSKO LICĖJUS VĖL GERIAUSIAS! – Dalyvė	7
--	---

KULTŪROS BARUOSE

JUBILIEJAI, JUBILIEJAI... „KLUMPEI“ 50, „VYČIAMS“ 15! – Asta Pečiulienė	8
JORĖ – Jurgita Stankauskaitė	11
JUBILIEJINIS POEZIJOS PAVASARIS – Sigitas Birgelis	13

TIKĖJIMAS

SEKMINIŲ IŠVAKARĖSE VISA LIETUVA MELDŽIA GAILESTINGOJO JĖZAUS – Janina Macukonienė	15
--	----

MŪSŲ INTERVIU

LICĖJAUS PRADŽIĄ PRISIMINUS – Eugenija Pakutkienė	17
--	----

IŠ MŪSŲ PRAEITIES

MOKYTOJAS, KARININKAS, POETAS LIUDAS ŽUKAUSKAS (1894–1978) – Gintaras Lučinskas	21
---	----

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

LIETUVOS ŽINIASKLAIDA	26
-----------------------------	----

Viršeliuose:

Jubiliejinio „Klumpės“ ir „Vyčių“ koncerto akimirka (Virginijos Karčiauskienės nuotr.)
Pirmoji komunikacija Punske (Tomo Bernecko nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS:

16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
tel./faks. 87 5161 416
www.e-ausra.pl
ausra@o2.pl

LEIDŽIA:

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny, ul. 22 Lipca 9
tel./faks. 87 5162 125

Vyr. redaktorė – Irena Gasperavičiūtė
Redakcijos sekretorius – Petras Vitkauskas
Stilistė, korektorė – Birutė Burdinaitė-Ołow
Techn. redaktorė – Aldona Jonušonytė

KORESPONDENTAI: Petras Maksimavičius,
Eugenija Pakutkienė, Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuė.

Numeris pasirašytas spaudai 2016-05-24.

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos
nuožiūra.

„Aušros“ redakcijos sąskaita:

BS Sejny O/Puńsk, ul. A. Mickiewicza 52,
16-515 Puńsk
Nr. 33 93540007 0070 0000 0198 0008
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita:

BS Sejny, ul. Marchlewskiego 1, 16-500 Sejny
Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

RUCH S.A. vykdoma prenumerata

Spausdinto leidinio prenumeratą galima užsakyti
tiesiogiai interneto tinklapyje www.prenumerata.ruch.com.pl. Kilus klausimų, prašom rašyti el. p.
adresu prenumerata@ruch.com.pl arba skambinti
„RUCH“ Klientų aptarnavimo centrui tel. 22 693
70 00 arba 801 800 803 (darbo dienomis 7-17 val.).
Skambučio kaina priklauso nuo operatoriaus.

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Spraw
Wewnętrznych i Administracji.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Projektą iš dalies remia
Spaudos, radijo ir tele-
vizijos rėmimo fondas
(26-27 psl.).

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Praūžus Poezijos pavasariui ne-
numaldomai suvoki, kad ir pa-
vasaris eina pabaigos link. Ne
tik šeštokai ir gimnazistai jau išlaikę
visus reikiamus egzaminus (laukia
vien rezultatų), bet ir šiųmečiai abi-
tūros egzaminai jau pasibaigę. Šiemet
ir jie neapsiejo be kuriozų. Neįtikėti-
na, bet visoje Lenkijoje abiturientai
išplėstinio lygmens informatikos egza-
mino užduočių lapus gavo su klaida,
kuri neleido teisingai išspręsti užduo-
ties! O lietuvių abiturientų biologijos
užduočių vertimas bent keliose vietose
buvo netinkamas arba netikslus. Beje,
licėjaus direktorei apie tai informa-
vus egzaminų komisiją, greitai buvo
priimtas sprendimas, kad dėl verti-
mo klaidų laikiusiems egzaminą bus
paskaičiuoti papildomi 4 balai. Deja,
dėl gimnazistų egzaminų užduočių
netinkamo vertimo ir toliau diskutuo-
jama su Centrine egzaminų komisija,
kuri linkusi paskaičiuoti papildomus
2 balus, tačiau, anot LLB valdybos
pirmininkės Danutės Valukonytės, tai
akivaizdžiai yra per mažai.

Laimė, ne vien problemomis mūsų
visuomenė gyvena. Yra ir gerų, smagių
akimirčių. Tai mūsų šventės, jubiliejai,
kai stabteli ir peržvelgi prasmingai
nueitą kelią. O šį pavasarį jubiliejų
mums nestinga. Štai praėjusį savait-
galį atšventėme kapelos „Klumpė“ 50
metų ir šokių grupės „Vyčiai“ 15 metų
jubiliejus. Džiugina gražus koncertas,
sušaukęs sausakimšą salę žiūrovų ir
eiles sveikintojų!

Šiame „Aušros“ numeryje anonsas
Punsko Kovo 11-osios lietuvių licėjaus
60-ojo jubiliejaus – Eugenijos Pakut-
kienės pokalbis su buvusia pirmąja
lietuviškos vidurinės mokyklos (dar
Suvalkuose) mokine, vėliau Punsko li-
cėjaus lietuvių kalbos mokytoja Danute
Grabauskaite-Pečiuliene.

Smagių akimirčių skaitant „Aušrą“!

Traukiniu iš Krokuvos į Kauną?

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Neseniai Lenkijos Seime Vy-
riausybė apibendrinio buvu-
sios valdančiosios koalicijos
nuveiktus darbus. Žinoma, tokiais
atvejais neapsieinama be politikos
ir tarpusavio kaltinimų. To ir galima
buvo tikėtis, kadangi Seimo tribūna
skirta politinei kovai ir savų, nebūti-
nai visada gerai pasvertų, argumentų
išsakymui. Mano dėmesį ypač pa-
traukė teiginiai apie rytinės Lenkijos
dalies ekonominį atsilikimą. Vienas
iš dabartinės Vyriausybės ministrų
apkaltino savo pirmtakus sąmoningu
Lenkijos rytų dalies ekonominių in-
teresų ignoravimu.

Tai nėra nauja tema. Apie tai ir
anksčiau buvo kalbama, ypač ar-
tėjant rinkimams. Pastebėta, kad
rinkėjų simpatijos konkrečioms
politinėms partijoms nemažai susi-
jusios su regiono ekonomikos plė-
tra. Apie mūsų regiono problemas
2015 m. buvusiai Lenkijos premjerei
Evai Kopač (Ewa Kopacz) rašė taip
pat Lenkijos lietuvių bendruomenė,
ragindama Lenkijos Vyriausybę su-
kurti specialią ekonominės paramos
programą skurdžiai ekonomikos po-
žiūriu Seinų apskrčiai.

Buvusi Vyriausybė deklaravo ir iš-
tiesių buvo parengusi specialias pro-
gramas, kurios šias disproporcijas
rytų ir šiaurės rytų Lenkijoje turėjo
sumažinti. Galbūt net ir papildomos
lėšos šiems tikslams buvo skirtos,
tačiau bent man atrodo, kad dispro-
porcijos tarp rytų ir vakarų Lenkijos
ne tik nemažėjo, bet laikui bėgant
didėjo. Tie, kam automobiliu teko

keliauti per Lenkiją, šiuos skirtu-
mus nesunkiai pastebi. Kaip tipišką
pavyzdį galima paminėti programą,
kurios dėka Lenkijos rytų dalyje, taip
pat Palenkės vaivadijoje, turėjo būti
nutiestas šviesolaidis ar plėčiamas in-
ternetas. Projekto sumanytojai
tikėjosi (tikisi), kad interneto grei-
čio padidinimas ir jo prieinamumas
šio regiono gyventojams paspartins
naujų firmų kūrimą, mažins nedarbą,
plės naujų technologijų panaudojimo
galimybes. Tiesa, greitojo interneto
tinklo pagrindinės magistralės, atro-
do, buvo nutiestos. Tačiau ar jos priei-
namos didžiai gyventojų daliai? Ne,
kadangi niekaip nepavyksta nutiesti
atšakų, be kurių eiliniai gyventojai
ar firmos ta modernia infrastruktūra
negali naudotis, prie jos prisijungti.
Taigi, nepaisant gerų norų, galutinis
teigiamas rezultatas nepasiektas.

Teigiami ekonomikos pokyčiai pas-
mus vyksta labai vangiai. Ir tai ne tik
šio regiono gyventojų galvos skaus-
mas. Per mūsų regioną veda Baltijos
šalių, tarp jų ir Lietuvos, pagrindi-
niai sausumos keliai į Vakarų Euro-
pą. Naujojo Lenkijos infrastruktūros
ministro išsakyti teiginiai, kad rytinė
Lenkijos dalis, taigi ir mūsų regio-
nas, nepasinaudojo įstojimo į Eu-
ropos Sąjungą vaisiais, teikia vilties,
jog politika šioje srityje gali keistis.
Visi atsimentame, kiek metų, o gal
jau dešimtmečių, buvo diskutuojama
apie planus kurti Via Balticą ir Rail
Balticą. Tai fundamentalūs projektai,
kuriuos įgyvendinus sustiprėtų ne tik
Lenkijos ar Lietuvos ekonominiai

Trakiškės

interesai, bet ir šių projektų poveikį tiesiogiai pajustų vietos gyventojai. Nutiestas elektros tiltas tarp Lietuvos ir Lenkijos šalių energetinio saugumo požiūriu labai svarbus, tačiau vietos gyventojai gyvenimo kokybės pagerėjimo tikrai neįsivaizduoja ir neįsivaizduoja. Kas kita – saugūs susisiekimo keliai. Modernus, saugus ir greitas susisiekimas didina žmonių ir prekių judėjimą, pritraukia investicijas, sukuria reikiamus logistikos centrus, prekių sandėlius, atsiranda naujų darbo vietų bei atsiveria perspektyvos išsilavinusiam jaunimui pasilikti gyventi ir dirbti savo krašte. Likimas lėmė, kad dėl ekonominių ar – kas labiau tikėtina – politinių motyvų kaip tik šių reikšmingų projektų įgyvendinimas neleistinai vilkinamas.

Politikų ir valdininkų užuominos apie minėtų projektų paspartinimą gali rodyti gimstantį naują požiūrį į šį regioną ir galbūt žymesnes strategijas Baltijos valstybių atžvilgiu. Jau

šių metų birželio 17 d. iš Balstogės į Kauną pradės važinėti traukiniai. Nors galutinis susitarimas tarp Lenkijos ir Lietuvos geležinkelininkų dar nepasirašytas, pirmieji bandymai atlikti ir atrodo, kad šis sumanymas taps realybe. Planuojama, kad nuo birželio vidurio savaitgaliais ryte ir vakare galima bus traukiniu nuvažiuoti iš Kauno į Balstogę ir atgal. Reikia tikėtis, kad traukinys šioje atkarpoje pakeliui paims dar keleivius iš kitų svarbesnių vietovių. Taip pat jau planuojama ir vyksta derybos dėl traukinio maršrutu Kaunas–Varšuva–Krokuva.

Ar šie projektai pasiteisins, parodys laikas. Tačiau šiuo atveju svarbios ir intencijos. Gerai, kad imamasi konkrečių veiksmų suintensyvinti ir modernizuoti Lenkijos ir Baltijos šalių susisiekimo kelius. Blogiausia, kas galėtų atsitikti – kaip ir anksčiau esame matę – bandymas šiuos tarptautinio masto projektus susieti

su siaurai suprantama politika. O juk Rail Baltica projektas svarbus visomis prasmėmis. Tai ekonomiškai svori, greita ir saugi alternatyva susisiekimui keliais. Prognozuojama, kad Rail Baltica linija 2040 m. keliaus daugiau kaip 25 tūkst. keleivių per dieną, bus pervežama 15,8 mln. tonų krovinių per metus. Europos Komisijos užsakymu 2010 m. atlikta ataskaita rodo, kad naujose ES šalyse narėse, tarp jų ir Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Lenkijoje, keleivių srautas iki 2020 m. išaugs beveik ketvirtadaliu. Visą Rail Baltica projektą nuo Lietuvos ir Lenkijos sienos iki Talino planuojama užbaigti iki 2024 m.

Šis projektas svarbus taip pat mums, gyvenantiems Lenkijos ir Lietuvos pasienyje. Jeigu suintensyvės keleivių ir prekių judėjimas per šalia Punksko esančias Trakiškes, turės plėstis jų aptarnavimo infrastruktūra, atsiras naujų darbo vietų, galbūt mažės jaunimo emigracija.

Gegužės staigmenos

RYTIS MOTIEJŪNAS

Pagaliau sulaukėm ir pavasario. Po ilgų dvejonų gamta užleido kelią ir skaisčiai saulutei, ir gaiviam lietuvi. Nors kartais ir pasitaiko gūsiuotų vėjų ar padrikų šalų, tačiau pagaliau galima paslėpti spintose šiltas striukes ir kepures. Žvarba baigėsi, akinamai žydi sodai, o žvilgsnį džiugina vaiski žaluma.

XXX

Lietuva keletą dienų buvo prigludusi prie televizorių ekranų. Vyko kasmetinis Eurovizijos dainų konkursas. Nors mūsiškis Donny Montello šiemet bravūriškai žadėjo būti pirmas, jam teko pasitenkinti devintąja vieta, optimistų laikoma vos ne pergale (priminsiu, kad geriausias per dvidešimt metų dalyvavimo iki šiol Lietuvos pasiekimas yra šeštoji vieta). Dėl nugalėtojos vėl kilo diskusijų banga, bet reikia pripažinti, kad šių metų kičinių ir gana vienuodų popdainelių fone Krymo totorės daina išsiskyrė savo stiliumi ir turinio gilumu. Po naujos ir gana painios balsavimo sistemos įvedimo, skaičiuojant žiūrovų balus, į aštuntąją vietą pakilo netgi Lenkijos atstovas, po komisijų vertinimo buvęs lentelės apačioje. Kai kas ypač Rusijoje Ukrainos pergalę vadina politizuota ir neteisinga, bet sunku patikėti, kad tokia dainų vertinimo sistema ilgai gyvuos. Juk šįkart viską nulėmė emigrantų balsai. Ir nors teko matyti lenkų atlikėjo kritiką spaudoje, turbūt niekas nepaneigs, kad jį į viršų ištempė ne tiek (ir ne tik) profesinis meistriškumas, kiek savų emigrantų skambučiai. Kaip, deja, ir mus.

Ką tada daryti toms šalims, kurios

neturi didelių emigrantų bendrijų užsienyje? Lietuvoje vieni šaiposi iš mūsų suitalinto Donato Montvydo, kiti jį giria. Dainininkas žada dalyvauti šiame konkurse dar kartą, o jo oponentai siūlo jį paskelbti amžinuoju mūsų šalies atstovu Eurovizijoje...

XXX

Pačiame dainų konkurso įkarštyje Lietuvoje nutiko įvykis, savo trenksmu toli pranokęs daugelį pastarųjų metų politinių uraganų. Per vieną akimirką šalies liberalai (Liberalų sąjūdis) iš vienos populiariausių politinių jėgų virto garsiausiai laidojama partija. Iš pradžių su kyšiu įkliuvo jų lyderis E. Masiulis. Po to keletą dienų blykstelėjo ir su trenksmu partiją paliko jos pirmasis vicepirmininkas A. Guoga, suspėjęs pažadėti savosios partijos apvalymą ir pasiūlęs visų partijų vadams pasitikrinti poligrafu, liaudiškai vadinamu melo detektoriumi. Ekscentriškasis verslininkas dar pažadėjo pastatyti bažnyčią ir atiduoti visą Lietuvoje turimą turtą labdarai.

Tuo jo vadovavimas liberalams ir pasibaigė. Pakilo tokia žiniasklaidos triukšmo banga, po kurios net neaišku, kas gi blogesnis – ar E. Masiulis, paėmęs kyšį iš verslininkų, ar A. Guoga, pasiūlęs pasitikrinti savo ir savo partiečių sąžiningumą.

Kalbant be išankstinio nusistatymo ar bereikalingų emocijų, reikėtų visiems užduoti porą klausimų. Ar tai, kas įvyko su E. Masiuliu, buvo kokia naujiena, ar tik dar viena, nors ir įspūdinga (kalbama apie partiją, kuri labai mėgdavo šaukti apie savo skaidrumą), šalies politinio gyvenimo grimasa? Ar tai, kas atsitiko su liberalais, yra

kas nors naujo, ar tik viena iš daugelio tokių istorijų? Atsakymai turbūt aiškūs. Ir jie neguodžiantys. Juk tokių istorijų per ketvirtį amžiaus girdėjome jau ne vieną ir ne dvi. Būta visko – ir nuslėptų bei nesumokėtų mokesčių (Darbo partija), ir postų dalybų už finansinę paramą (J. Borisovo atvejis), ir neteisėtų dvarų (zadainijas dalinantys dabartiniai ministrai) statybų ar apleistų sostinės bažnyčių perleidimo vadukų giminėms atvejų. Bet įdomiausia, kad patys liberalai, dabar pareiškę, jog E. Masiulis dar ne visa partija, kritikuodami savo politinius oponentus dažnai pabrėždavo, kad kurio nors jų nario nusizengimas yra dėmė visai partijai...

Dvigubi standartai? Juk visi suvokia, kad tie 106 ar 250 tūkstančių eurų, paimti buvusio partijos vadovo, skirti bendrajam partiniam katilui būsimiems Seimo rinkimams organizuoti ir apmokėti. Žinoma, už tuos pinigus MG koncernui išrinktieji turbūt atsilygintų dešimteriopei. Bet cinikai griebiasi už galvų – jei tokie pinigai siūdomi partijai, kuri dar tėra opozicijoje, kokios sumos Lietuvoje gali būti siūlomos tiems, kurie yra valdžioje?

Sąmokslų teorijų mėgėjai tikina, kad čia klastingas konservatorių ar net pačios prezidentės suregztas planas, siekiant paskandinti į reitingų lyderius pretendavusį Liberalų sąjūdį. Su tuo galima sutikti, galima ir ne. Tai skonio reikalas. Tačiau nenorėčiau sutikti su verkšlenančiais ekspertais, kad dabar jau dalis Lietuvos jaunimo turbūt niekada daugiau nebalsuos iš viso. Veidmainingas požiūris! Tie jaunuoliai, kurie balsavo

už šią politinę jėgą vien dėl to, kad tai dabar madinga, gal ir nebalsuos. Bet ar tokių daug?

Skaičiuojant aritmetiškai, neatrodo, kad dėl liberalų žlugimo ypač laimėtų konservatoriai. Daug realiau, kad dalis prarastojo elektorato persimes ne tik pas žaliuosius valstiečius, bet ir pas socialdemokratus. Išlieka ir dar viena intriga – o kur link pasuks pats A. Guoga? Jo elgesys gal ir nesuskaldys liberalų, bet gali paveikti dalies rinkėjų nuotaikas. Pagaliau dar turime gudrųjį A. Zuoką, kuriam ši jo oponentų krizė irgi atveria

nemažas galimybes... Kaip bebūtų, liberalams ilgai reikės laukti kitos savo progos.

XXX

Gegužės pradžią žymėjo katalikiškojo Gailestingumo kongreso iškilmės sostinėje. Tūkstančiai tikinčiųjų keletą dienų dalyvavo įvairiausiuose renginiuose, nuo šv. Mišių iki iškilmingų procesijų ar koncertų, stebinusių savo dainomis ir giesmėmis. Jau vien ko verta jauna italų vienuolė, stulbinusi žiūrovus savo angelišku balsu... Sako, kad ji yra laimėjusi

geriausio Italijos balso konkursą!

Kaip tik tomis dienomis vyko ir mažiau ryškesnis Vilniaus forumo – dabartine tautos ir valstybės būkle susirūpinusių inteligentijos atstovų renginys, skirtas naujų poeto Justino Marcinkevičiaus „vertintųjų“ įvertinimui. Dėl poeto galima diskutuoti, bet susitikime priimta ir keletas rezoliucijų, susijusių su skaudžiausiomis Lietuvos dabarties ir ateities opomis. Jos rodo, kad dar yra žmonių, kurie neabejingi Tėvynės likimui.

Balstogėje diskutuota: „Ar gresia mums nacionalizmas?“

„AUŠROS“ INF.

Balandžio viduryje Balstogės gatvėmis pražygiavus nacionalistų eisenai iš naujo atgimė diskusijos, ar šiame regione ir ypač Balstogės mieste galimas spartus nacionalistinių nuotaikų plitimas. Miesto įvaizdžio kūrėjai jau daug metų bando inicijuoti įvairias akcijas, kurti logotipus ir visai kitaip įtikinėti, kad šis regionas didžiuojasi kultūrų įvairove, o pasitaikantys rasistiniai išpuoliai – tai tik pavieniai ir atsitiktiniai incidentai.

Tačiau atrodo, kad visos ligšiolinės pastangos neduoda reikiamų rezultatų. Tiesa, mokyklose pradėta daugiau kalbėti apie toleranciją, rengiami įvairūs konkursai ir festivaliai, o politikai pasitaikius progai deklaruoja kovą su nacionalistinio pobūdžio elgsena. Balandžio 16-osios įvykiai parodė, kad nacionalistinės nuotaikos gajos ypač tarp jaunimo ir kad

šis judėjimas gerai organizuotas bei įtakingas. Juk pagrindiniai nacionalistų renginiai suorganizuoti ne tik miesto centrinėje gatvėje, bet taip pat Balstogės universiteto patalpose bei Balstogės katedroje. Nustebino ir teisėsaugos institucijų neryžtingumas. Jos, galima sakyti, apsiribojo tik viešosios tvarkos palaikymu eitynių metu. Visiškai neišgirdo skelbiamų nacionalistinių šūkių ir į juos nereagavo. Vyksta tyrimas, tačiau jo rezultatai parodys, koks teisėsaugos institucijų nusiteikimas realiai stabdyti šių pavojingų tendencijų plitimą.

Gegužės 12 d. Balstogėje įsikūręs Piliečių klubas pakvietė diskusijai „Ar gresia mums nacionalizmas?“. Pasitelkiant ekspertus bandyta įvertinti, kiek nacionalistinės nuotaikos gajos mieste ir kaip galima būtų joms pasipriešinti. Simboliška tai, kad diskusijų dalyviai, vos pradėję debatus,

turėjo užsirakinti duris, kad į salę negalėtų patekti besiveržiantys Tautinės radikaliosios stovyklos (ONR) nariai.

Diskutuojant atkreipta dėmesį, jog oficialiosios apklausos rodo, kad Lenkija pasižymi didele tolerancija svetimtaučių atžvilgiu, tačiau kai pradedama diskutuoti apie detales, atsiranda išlyga: „Taip, bet...“. Vadinasi, visuomenės absoliuti dauguma aiškiai pasisako už toleranciją, tačiau kai pradedama gilintis, kaip ta tolerancija suvokiama ir kokios jos ribos, atsiranda daug neaiškumų.

Diskusijų dalyviai pažymėjo, kad ši problema išryškėjo ir tada, kai Balstogės miesto taryboje kilo iniciatyva pasmerkti balandžio 16 d. įvykius ir aiškiai atsiriboti nuo tuo metu skanduotų nacionalistinių šūkių. Dalis miesto tarybos narių atsisakė šią idėją paremti ir siūlomas pareiškimas nebuvo priimtas.

Punsko licėjus vėl geriausias!

DALYVĖ

Balandžio 21 d. Seinuo-
se įvyko žinių apie ŽIV/
AIDS konkursas apskri-
ties vidurinių mokyklų moki-
niams. Jame dalyvavo Punsko
Kovo 11-osios licėjaus, Seinų
licėjaus bei technikum mok-
slėiviai. Mūsų mokyklai atstovavo
penkios mokinės: Aldona Ka-
raneckaitė, Aneta Šupšinskaitė,
Alma Vaznelytė, Edita Valinčiū-
tė, Gabrielė Krakauskaitė. Jas pa-
rengė mokytojas Alvydas Nevulis.

Konkurso pagrindinis tikslas – platinti žinias apie ŽIV viru-
są ir jo sukliamą ligą AIDS bei
apie kitas ligas, pernešamas lyti-
nių santykių metu. Taip pat la-
bai svarbu, kad žmonės mokėtų
elgtis su užsikrėtusiais ŽIV ir
sergančiais AIDS, jų neatstum-
tų, nediskriminuotų, bet ir patys
apsisaugotų nuo infekcijos. Ši liga
yra paplitusi visame pasaulyje. Pro-
blema aktuali kiekvienam žmogui,

Ketvirta iš kairės Aldutė Karaneckaitė - konkurso nugalėtoja

nepriklausomai nuo jo odos spalvos,
lyties, tikėjimo ar mąstysenos. Ge-
riau vengti nesaugių poelgių, negu
vėliau kentėti dėl pavojingų ligų
simptomų.

Sprendžiant testą buvo reikalingos

žinios apie ŽIV viruso sandarą, pli-
timą, vystymąsi, užsikrėtimo pase-
kmes. Tai tik kelios temos, kurioms
konkurso dalyviams reikėjo iš anksto
kruopščiai pasiruošti. Mums labai
pasisėkė – Punsko licėjaus moki-
nės tapo laureatėmis: Gabrielė Kra-
kauskaitė laimėjo pirmąją vietą,
Aldona Karaneckaitė – antrąją, Edita
Valinčiūtė – trečiąją. Nugalėtojų lau-
kė dar vienas išbandymas – merginos
turėjo nuvykti į Balstogę ir ten varžy-
tis su kitų Palenkės vaivadijos apskri-
čių geriausiai šios srities žinovais.

Gegužės 10 d. moksleivės su mo-
kytoju iškeliavo į Balstogę. Šįkart
jaudinosi dar labiau. Juk Palenkės
vaivadijos žinių apie ŽIV/AIDS
olimpiadoje atstovavo ne tik savo
mokyklai, bet visai Seinų apskričiai.
Į Punksą sugrįžo ne tuščiomis. Lau-
rus nuskynė Aldutė Karaneckaitė. Ji
tapo geriausia iš geriausiųjų vaiva-
dijoje. Vertinimo komisija Aldutei
skyrė pirmąją vietą. Valio!!!

Aldonie Korzemieckij
za zajęcie I miejsca
w Wojewódzkiej Olimpiadzie Wiedzy o HIV / AIDS

W imieniu organizatorów

Podlaski Państwowy Wojewódzki
Inspektor Sanitarny
w Białymstoku
Elżbieta Adamowicz

Białystok 10 maja 2016 r.

Organizatory:

Jubiliejai, jubiliejai... „KLUMPEI“ 50, „VYČIAMS“ 15!

ASTA PEČIULIENĖ

2016-ieji – jubiliejų metai Punsko lietuvių kultūros namų bendruomenei. Organizavome XXV vaikų teatrų festivalį „Raganė“, XV chorų šventę „Lietuva brangi“, liepos mėnesį pakviesime į XXV klijimo teatrų festivalį. Šiais metais taip pat trys ansambliai švenčia apvalias savo veiklos sukaktis. Gegužės mėnesį „Klumpė“ 50-metį ir „Vyčiai“ – 15-metį, rugpjūčio 12 dieną „Jotva“ – 65-metį. O birželio 18 d. Punsko lietuvių kultūros namai 60-mečio proga pakvies visus į jubiliejinį koncertą „Po malūno sparnais“.

Didžiuojamės sulaukę tokių garbingų sukakčių, o jų proga verta prisiminti ansamblių nueitus kelius.

Lietuvių kultūros namų darbuotojo Juozo Kalesinsko žodžiai „Vyrai,

ateikim pagraic“ tapo tarsi burtažodžiu, kuris išsakytas 1966 m. – keri iki šiandien. Kai tada vyrai pradėjo groti – „graina“ jau 50 metų. „Klumpė“ – tai vienintelis kultūros namų ansamblis, gyvuojantis 50 metų be pertraukos. Jis ir daugiausia per metus koncertuojantis kolektyvas.

Lenkijoje „Klumpė“ išgarsėjo jau aštuntajame dešimtmetyje, kuomet dar Balstogės vaivadijoje laimėdavo aukščiausias vietas Kolne, Pšitočnoje (Przytoczna) rengiamuose liaudies kapelų konkursuose, du kartus dalyvavo Lenkijos kapelų festivalyje Žemutiniam Kazimieže (Kazimierz Dolny). Lietuvai atgavus nepriklausomybę, „Klumpė“ išpopuliarėjo tėvynėje dalyvaudama kapelų šventėje „Grok, Jurgeli“, Lietuvos televizijos

laidoje „Duokim garo!“ ir du kartus tapusi vicečempione Lietuvos kapelų būryje.

Neužmiršamos taip pat kapelos gastrolės po Jungtines Amerikos Valstijas ir Kanadą. Pastaraisiais metais „Klumpė“ dalyvauja įvairiose kapelų varžytuvėse, festivaliuose visoje Lietuvoje, parsiveždama gražiausių nominacijų, aukščiausių įvertinimų ir prizų. Du kartus, 2003 ir 2009 m., su dideliu Lietuvos muzikantų būriu grojo Lietuvos Dainų šventėje.

Ansamblis – tai toks vienetas, kurį sudaro dvi neatskiriamos gijos. Vieną jų yra ansambliciai, kita – vadovas. „Klumpė“ per 50-metį vadovavo aštuoni vyrai. Pirmasis vadovas Antanas Šliaužys dirbo 8-erius metus, 11 metų „Klumpė“ globojo Algirdas Jonas Vaina, 5-erius Antanas Valdas Ramanauskas, vienerius klaipėdietis Bronius Mūras, dar vieną sezoną – kitas klaipėdietis Vytautas Babaliauskas, tik tris mėnesius „Klumpėje“ praleido Juozas Vilkelis iš Marijampolės, 4-erius metus kapelai atidavė dar vienas klaipėdietis Vytautas Pečiulis, kol galiausiai ji pakliuvo žemaičio iš Marijampolės – Jono Zakaravičiaus globon. Pastarasis vadovas „Klumpė“ vadovauja jau 19 metų, o groja joje 20 metų.

„Klumpė“ nuo pat gyvavimo pradžios savo muzika ir dainomis žavėjo ne tik

LKN kaimo kapela „Klumpė“ per jubiliejinį koncertą

Šoka tautinių šokių grupė „Vyčiai“

vietinę publiką, bet ir Lenkijos gyventojus. Kapelos atlikimo lygis buvo tikrai nepriekaištingas, tačiau sulaukus vadovų iš Lietuvos, jis ryškiai ūgtelėjo. Visa tai leido ansambliui svajoti apie atliekamų kūrinių įamžinimą įrašuose. Vadovas Vytautas Pečiulis 1996 m. su kapela įrašo pirmą kasetę. Joje skamba kapelos „Klumpė“ ir choro „Dzūkija“ muzika. Vadovas Jonas Zakaravičius su „Klumpė“ įrašo šešias kompaktines plokšteles: 1998 m. – kompaktinė plokštelė, kasetė ir bukletas „Lithuanian music folk“, 2003 m. ir 2006 m. – kompaktinė plokštelė „Punsko lietuvių kultūros namų kaimo kapela „Klumpė“, 2009 m. – kompaktinė plokštelė „Tėvelių kraštas“, skirta Lietuvos vardo tūkstantmečio paminėjimui, 2009 m. – kompaktinė plokštelė „Rieda tekinis“ ir 2016 m. – kompaktinė plokštelė „Tūkstantis žingsnelių“. 2009–2010 m. sukuriama ir išleidžiamas dokumentinis filmas apie kapelą – „Klumpė“.

Kapela turi gražų paprotį suteikti „Klumpės“ ansamblio garbės vardą

tam ansambliui, kuris jam atidavė 20 ar daugiau metų. Toks vardas jau yra suteiktas Valentui Uzdilai, „Klumpėje“ grojančiam 49 metus, Petriui Grigenčiui – 44-erių, Petriui Severinui, dainuojančiam 40 metų, Viktorui Murauskui – 39 metus, Kostui Misiukoniui – 38 metus, Jonui Uzdilai – 23 metus ir vadovui Jonui Zakaravičiui, kuris „Klumpėje“ groja 20 metų.

„Klumpė“ per 50 gyvavimo metų savo gretose turėjo 112 dalyvių. Šiandieną ją sudaro 16 asmenų: Petras Grigentis (trimitas), Jonas Grigutis (birbynė), Gabrielė Krakauskaitė (klarnetas), Artūras Makauskas (smuikas), Darius Makauskas (akordeonas), Vidas Pykys (kontrabosas), Tomas Staskevičius (mušamieji), Valentas Uzdila (smuikas ir armonika), dainininkai Alicija Baranauskienė, Alicija Liaukevičienė, Kostas Misiukonis, Viktoras Murauskas, Petras Pečiulis, Petras Severinas, Jonas Uzdila, vadovas Jonas Zakaravičius, grojantis akordeonu.

„Vyčiai“ savo istoriją pradeda rašyti

2001 m. dar senuose kultūros namuose, į kuriuos geranoriškai įsileido tuometinė Lietuvių kultūros namų direktorė Jūratė Karčiauskienė. Vadovė Asta Pečiulienė subūrė dvylikos porų suaugusių asmenų grupę, kuri jau 15 metų kiekvieną pirmadienį buriasi pašokti, pabendrauti, drauge pasidžiaugti ir smagiai praleisti laisvalaikį.

Šokis be muzikos – ne šokis. Todėl vadovė paprašė „Klumpė“, kad ji priglaustų po savo sparnu. Nuo tada ir prasidėjo bendri šokėjų ir kapelos koncertai, o likimas lėmė, kad ir jubiliejai švenčiami kartu.

„Vyčiai“ savo šokiu papuošė ne vieną mūsų krašto renginį, dalyvavo šokių festivaliuose Lietuvoje. Tačiau didžiausią džiaugsmą jiems teko patirti nuo 2003 m. šokant Šokių šventėje Lietuvoje, o 2012 m. – su viso pasaulio lietuviais Šokių šventėje Bostone.

Naują istorijos puslapį „Vyčiai“ pradėjo rašyti susidragavę su Alytaus kultūros ir komunikacijos centro choru ir kapela „Varsa“, vadovaujama Vido Simanausko. Sukūrę bendrą dainų ir šokių ansamblį jie dalyvavo įvairiuose tarptautiniuose folkloro festivaliuose Meksikoje, Kinijoje, Belgijoje, o šiais metais ruošiasi vykti į Pietų Korėją.

Per 15 metų „Vyčių“ gretose sukosi 51 šokėjas. Šiuo metu sambūryje šoka: Lidija Nevulytė, Daiva Valinčienė, Alicija Viganauskienė, Daiva Vyšniauskaitė, Gintas Krauzlys, Darius Moliušis, Darius Valinčius, Romas Venslauskas bei keturios šeimos – Irena ir Rimas Misiukoniai, Lidija ir Valdas Savickai, Irena ir Algirdas Vaicekaskai, Dalia ir Vitas Uzdilos.

Gegužės 21–22 d. „Klumpė“ ir

Kapelos dainininkės A. Baranauskienė ir A. Liaukevičienė

„Vyčiai“ pakvietė į savo jubiliejinį koncertą, kuriame girdėjote ir matėte lietuviškų dainų, muzikos ir šokių pynę. Koncerto metu „Klumpė“ pristatė ir naujausią savo kompaktinę plokštelę „Tūkstantis žingsnelių“, kuriai finansinę paramą suteikė Palenkės vaivadijos maršalkos įstaiga.

Visiems ansambliėiams vadovai įteikė padėkos raštus, sulaukėme gražių sveikinimų iš vietos ir vaivadijos valdžių, lietuvių organizacijų, įstaigų, Lietuvos valdžios atstovų. Visgi didžiausias džiaugsmas – žiūrovų dėmesys. Jų palaikymas stiprina ansamblius ir suteikia jėgų bei prasmės tolesnei veiklai. Ne veltui sakoma, kad žiūrovai – dar viena neatsiejama ansamblio gija.

50-mečio proga „Klumpė“ pasiūšė naujais rūbais, kuriems pasiūti pinigų skyrė Lenkijos vidaus reikalų ir administracijos ministerija, beje, remianti visų Punsko LKN ansamblių meninę veiklą 2016 m., o „Vyčiai“ nudžiugo sulaukę žinių iš Lietuvos kultūros ministerijos – ji šiais metais skyrė pinigų naujiems tautiniams drabužiams įsigyti.

Dėkojame visiems, kurie atėjo pasveikinti mus jubiliejų proga, dėkojame už dovanas, bet svarbiausia – ačiū už palaikymą ir Jūsų pagarbą kitų žmonių darbui. Tai neįkainojami dalykai, be kurių mūsų pastangos būtų bevaisės ir beprasmsės.

50-ojo „Klumpės“ ir 15-ojo „Vyčių“ jubiliejaus proga nuoširdžiai dėkoju visiems saviveiklininkams, jų namiškiams už lietuvių kultūros puoselėjimą ir jos palaikymą. „Klumpei“ linkiu dar daug skambių dainų, trankios muzikos, „Vyčiams“ – suktis lietuviško šokio sūkury.

Įsiklausykite į prasmingus A. Drilingos žodžius:

*Todėl nusilenk savo žemei,
Savo kraštui, savo Tėvynei,
Kurią gali palikti paukštis,
žuvis ar miręs medis.
O Tu – negali, nes juk negali
būti,*

*Kad jai tavęs nereikėtų ar jos
nereikėtų Tau.*

Ir žinokite, kad Jūs esate Lietuvių kultūros namų pasididžiavimas ir vertybė, nes iš Jūsų sklinda meilė gimtajam kraštui, Jūs suprantate jos svarbą auklėjant jaunąją kartą.

Kapelos „Klumpė“ ir tautinių šokių grupės „Vyčiai“ jubiliejinį koncertą rėmė Lenkijos vidaus reikalų ir administracijos ministerija.

Scenoje „Vyčiai“

Jorė

JURGITA STANKAUSKAITĖ

Jeigu reikėtų paaiškinti, kas yra Jorė, tai pakaktų paieškoti galvoje kelių žodžių ir sudėti iš jų labai trumpą sakinį, kuris būtų maždaug toks: Jorė, tai pavasario atgimimo šventė. Ji turėjo ypatingą reikšmę senojo tikėjimo laikais, todėl šiandien yra tiesiog graži šventė, per kurią žmogus gali pailsėti gamtoje, dalyvauti apeigose. Nors Jorė Punsko krašte švenčiama nuo 2009 metų, žmonės vis dar ne iki galo supranta jos šventimo prasmę. Kartais mums trūksta rimties arba atidumo joje dalyvaujant. Šiais metais Jotvingių ir prūsų gyvenvietėje Ožkiniuose Jorė vyko gegužės 8 dieną. Gal kiek vėlokai, bet užtat oras buvo puikus.

Kalbant apie bet kurioje

Jurgio Černelio nuotr.

Jurgio Černelio nuotr.

pasaulio vietoje švenčiamą Jorę, svarbiausia prisiminti jos apeiginę dalį, nes būtent joje sukaupta visa Jorės galia ir simbolių gausa. Ožkiniuose vykstanti šventė visada pradedama Lietuvos, Latvijos ir Prūsijos vėliavų pakėlimu. Čia susirenka trijų genčių atstovai, palikuonys, kad kartu sugiedotų tris tautines giesmes ir uždegtų po žvakelę prie Durbės mūšiui skirto akmens. Anot gyvenvietės šeimininko Petro Lukoševičiaus, „jeigu baltai nebūtų laimėję Durbės mūšio, nebūtų įvykęs Žalgirio mūšis. Nebūtų kam kautis. O šiandien galbūt visi būtume kalbėję vokiečių kalba. Simboliškai pagerbiama baltų vienybė, nes Durbės mūšyje kovėsi visi: lietuviai, latviai, prūsai, sūduviai ir kitos baltų tautos“.

Jorės apeigos visuomet vyksta prie Jotvingių ir prūsų gyvenvietėje

pastatyto akmeninio aukuro. Aplink jį būtina sustoti ratu, apgaubti šventės židinį. Į renginį atvykę latviai pasakojo, kad jie pirmą kartą gyvenime dalyvavo Jorėje, kur apeigos buvo atliekamos prie gražaus, apvalaus akmeninio aukuro. Latvijoje taip pat gyva Jorė (ji švenčiama dvi dienas, kurios turi du atskirus pavadinimus: Jurja ir Usin), tačiau ugnis uždegama ant žemės iš paprastų medžio šakelių.

Šiomet Ožkiniuose tvyrojo ypatinga aura. Buvo be galo tylu ir ramu. Degant ugnį giedota giesmė su prašymu užkurti ugnelę. Apeigų vedėja Rita Černiauskienė buvo nustebusi, kad taip greitai pavyko uždegti. Vedėjos teigimu, įžiebimo trukmė priklauso nuo apeigose dalyvaujančių žmonių. Jeigu visi yra teigiamai nusiteikę, nuoširdžiai dalyvauja aukojimo apeigose, jaučia nepaprastą atgyjančios gamtos jėgą, tuomet ir ugnis greitai užsidega, nereikia jos ilgai prašyti. R. Černiauskienė pasakojo, kad šioje vietoje yra patyrusi keistą jausmą. Kartą suorganizavo savo auklėtiniams, dvyliktokams, išvyką į Jotvingių ir prūsų gyvenvietę

Ožkiniuose. P. Lukoševičius paprašė jos atlikti aukojimo apeigas, kad jaunimas galėtų su jomis susipažinti. „Aš išsigandau, nes tai nėra tie vaikai, su kuriais galėčiau tai daryti. Tuo metu buvo ruduo. Ne tas laikas. Ir net ugnis niekaip neužsidegė. Vieni dainavo, o kiti ne. Kai kurie triukšmavo. Aš viską sustabdžiau ir paprašiau, kad jie liautųsi. Paprašiau, kad pirmiausia jie nurimtų ir pagalvotų, kas čia vyksta, ir suvoktų, kad čia ne cirkas, nes mes bandome uždegti savo bendruomenės ugnį. Mes turime pajusti bendrystę, darną, sutarimą vienas su kitu ir su gamta. Tai yra svarbiausia“, – prisiminė R. Černiauskienė.

Uždegus ugnį galima pradėti aukojimo apeigas. Jų metu aukojama druska, gira, grūdai ir duona. Tai tarsi naujų, atgimstančių gyvybės ir derliaus metų elementai. Beriant į ugnį druską, prašoma jos skalsos, ramybės, darnos, sutarimo. Kaip žinia, ugnis turi ir kuriamąją, ir griaunamąją galią. Be jos žmogus neišgyventų, žiemą sušaltų. Ugnies dėka galima išsivirti maisto. Su ja reikia elgtis labai atsargiai. Jeigu ugnį saugo žmogus, tai

ir ugnis saugo žmogų. Gražiai su ja besielgdami galime išvengti susidūrimo su jos griaunamąja galia. Ypač senais laikais, kai žmonės gyveno medinėse, šiaudais dengtose trobelėse, su ugnimi elgtasi itin atsargiai.

Vėliau į degančią ugnį berinama druska. Jos auka yra būtina gyvenime. Be druskos gyvenimas būtų per saldus ir neįdomus. Pasaulyje juk turi būti harmonija – gėris ir blogis, šilta ir šalta, juoda ir balta, ir pan. Aukojant ugniai girą, prašoma jos vaisingumo. Iš tikrųjų aukojamas turėtų būti alus. Tačiau atsakyta svaigiųjų gėrimų, nes šventėje dalyvauja ne tik suaugusieji, bet ir vaikai. Gira šiuo atveju tinka, nes svarbiausia, kad aukojamas būtų gėrimas, pagamintas iš grūdų. O grūdai – naujos gyvybės sėkla. Aukojant aukštai metami grūdėliai, prašant ugnies vaisingumo ir laimės. Duonos auka, tai irgi vaisingumo simbolis. Ragaujant jos gabalėlius, ragaujamas ugnies išprašytas derliaus vaisius.

Kiekvienais metais Jorė džiugina muzikos, maisto ir tautodailės mėgėjus. Ji neapsieitų be linksmosios dalies. Šiomet šventėje dalyvavo keli ansambliai: „Tėviškės aidai“ iš Punsko, „Ančia“ iš Suvalkų, kolektyvai iš Lietuvos – „Kukumbalis“, „Alasėlis“ ir ansamblis iš Kauno bei „Griežlė“ (Šeštokų ir Vidugirių kapelių atstovai). Svečiai galėjo vaišintis viralu „Dilgė“, paragauti lietuviškos duonos, akis paganyti žiūrėdami į tautines juostas, pačiupinėti rankų darbo papuošalus, stebėti, kaip daromi šiaudiniai namų ar sodo papuošimai.

Pabaigoje būtina pasakyti, kad neužtenka tik dalyvauti tokioje šventėje. Reikia ją pajusti ir suprasti, kad be taikaus sugyvenimo su gamta žmogus neišgyventų. Dalyvauti – tai ne viskas. Reikia BŪTI.

Labai ačiū Punsko valsčiaus viršaičiui už finansinę pagalbą, rengiant 2016 metų Jorės šventę.

Jurgio Černelio nuotr.

Nuotraukose - Jorės šventė Jotvingių ir prūsų gyvenvietėje

Jubiliejinis Poezijos pavasaris

SIGITAS BIRGELIS

2016 m. gegužės 18–20 dienomis Seinuose, Punske ir Varšuvoje vyko XXX Poezijos pavasario festivalis. Į poezijos šventę Poezijos pavasario paukštė mums atskraidino šio festivalio pradininką Punsko ir Seinų krašte poetą Mykolą Karčiauską, poetą ir fotografą Ričardą Šileiką bei Seiuose gimusią rašytoją Birutę Jonuškaitę. Prie svečių prisijungė ir mūsų literatai: Algis Uzdila, Janina Aleksaitė, Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė bei šių eilučių autorius Sigitas Birgelis.

Gegužės 18-osios vidurdienį poetai nusilenkė vysk. Antanui Baranauskui, prie jo paminklo Seinuose padėjo gėlių, aplankė baziliką bei buvusią „Šaltinio“ spaustuvę. Po to svečiai nuskubėjo į Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklą, kurioje vyko literatūros valandėlė. „Žiburiečiai“ jiems padovanojo pluoštą eilių ir dainų, poetai atsidėjo eilėraščiais. Savo kūrybą skaitė: Mykolas Karčiauskas, Ričardas Šileika, Sigitas Birgelis bei Janina Aleksaitė.

Vakarop Punsko Švč. Mergelės Marijos Dangun Ėmimo bažnyčioje kunigai Česlovas Baganas ir Marius Talutis atnašavo šv. Mišias už XXX Poezijos pavasarį, poezijos kūrėjus ir literatūros skaitytojus. Pagrindinis tos dienos poezijos vakaras turėjo vykti klebonijos kiemelyje, bet dėl blogo oro buvo perkeltas į kun. Simono Norkaus namą (parapijos svetainė). Eiles skaitė: Mykolas Karčiauskas, Ričardas Šileika, Birutė Jonuškaitė, Sigitas Birgelis, Janina Aleksaitė, Jolanta Malinauskaitė, dalyvavo Punsko LKN teatras „Kregždutė“, koncertavo Arnoldas Vaznelis.

Gegužės 19 d. poetai Punsko

Poezijos pavasaris Punsko mokykloje

Dariaus ir Girėno mokykloje susitiko su šios mokyklos bei Punsko Kovo 11-osios lietuvių licejaus mokiniais ir mokytojais, apžiūrėjo koncertą, skaitė eiles. Poezijos pavasario paukštė šiais metais poetus nuskraidino ir į Lenkijos sostinę, kur Varšuvos universitete vyko susitikimas su lietuvių literatūra. Vakarą, kurį organizavo Baltistikos katedros dėstytojai ir studentai, vedė dr. Jūratė Čerškutė. Jai talkino dr. Joanna Tabor bei mūsų kraštiečių studentas Jonas Jankauskas. Renginyje dalyvavo ir savo kūrybą skaitė: Mykolas Karčiauskas, Ričardas Šileika, Birutė Jonuškaitė, Sigitas Birgelis, Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė. Vakarą papuošė Arnoldo Vaznelio atliekami klasikinės muzikos kūriniai. Paskutinis Poezijos pavasario renginys vyko gegužės 20 d. Varšuvos universiteto bibliotekos kaviniėje bei šios bibliotekos kiemelyje.

Jubiliejinis XXX Poezijos pavasaris Lenkijoje liko prisiminimuose. Per

tris dienas surengti penki literatūros renginiai. Nuskambėjo daug poezijos posmų, nuotaikingų ir smagių muzikos akordų.

Trisdešimt metų – kaip viena diena, norėtusi tarti. Prabėgo jie nepaprastai greitai. Buvo surengta apie 120 poezijos renginių, valandėlių, vakaronių. Poezijos posmai skambėjo Punske, Seinuose, Navinykuose, Krasnagrūdoje, Bubeliuose, Eglinėje, Ožkiniuose, Suvalkuose, Šveicarijoje (šalia Suvalkų), Vidugiriuose, Gižicke, Varšuvoje ir kitur.

Per 30 metų laikotarpį Poezijos šventėje Punsko ir Seinų krašte lankėsi labai daug lietuvių rašytojų. Norėtusi juos šiandien prisiminti. Tai: Petras Keidošius, Onė Baliukonytė, Viktorija Daujotytė ir Vladas Šimkus 1988 m., Stasys Kašauskas, Vincas Giedra, Eduardas Seledionis ir Jonas Strielkūnas 1989 m., Dalia Jazukevičiūtė, Donaldas Kajokas, Vaidotas Daunys, Judita Vaičiūnaitė 1990 m.,

Iš Ričardo Šileikos albumo

Nuotaikingi tupėtojai Varšuvoje

Marcelijus Martinaitis, Petras Panavas, Alicja Rybałko ir literatūros kritikas Vilius Gužauskas 1991 m., Vladas Šimkus, Ramutė Girkontaitė, Jurgis Kunčinas, Vytautas Rubavičius 1992 m., Petras Palilionis, Alfonsas Maldonis, Antanas A. Jonynas, dainininkas Danielius Sadauskas 1993 m., Daina Pranskietytė, Vytautas Rudokas, Dainius Dirgėla, aktorius Laimonas Noreika 1994 m., LRS pirmininkas, lietuvių literatūros kritikas Valentinas Sventickas, LRS leidyklos direktorius Juozas Akelis 1995 m., Mykolas Karčiauskas, Julija Švabaitė-Gylienė, Dainius Dirgėla, Benediktas Januševičius 1996 m., Aldona Veščionaitė, Mykolas Karčiauskas, Algimantas Bučys, Vytautas V. Landsbergis 1997 m., Vitalija Bogutaitė, Kęstutis Keblys, Donatas Valančiauskas, aktorius Tomas Vaisieta 1998 m., Lidija Šimkutė, Aidis Marčėnas, Valdemaras Kukulas, Mieczysław Czajkowski ir aktorius Laimonas Noreika 1999 m., Veronika Staskevičiūtė, Birutė Jonuškaitė-Augustinienė, Antanas A. Jonynas, Ričardas Šileika, Mindaugas Astrauskas 2000 m., LRS vicepirmininkas Jonas Linauskas, Eglė Juodvalkė, Paulina Žemgulytė, Vytautas Karalius 2001 m., Kęstutis Navakas, Alvydas Šlepikas, Benediktas Januševičius ir dainininkė Sigutė Trimakaitė 2002 m., Lidija

Šimkutė, Algimantas Baltakis, Mykolas Karčiauskas 2003 m., Violeta Šoblinskaitė, Gasparas Aleksa, Petras Panavas, Alis Balbierius 2004 m., Liudvikas Jakimavičius, Meilė Kudarauskaitė, Donaldas Kajokas, Viktoras Rudžianskas 2005 m., Jūratė Sučylaitė, Arnoldas Janušaitis, Petras Panavas, Stasys Stacevičius 2006 m., Paulina Žemgulytė, Daiva Molytė, Benediktas Januševičius, Petras Palilionis 2007 m., Mykolas Karčiauskas, Julius Žėkas, Vytautas Stulpinas, dainininkas Danielius Sadauskas 2008 m., Marcelijus Martinaitis (su žmona Gražina Marija), Antanas A. Jonynas (su Palmyra Mikėnaite) 2009 m., Mykolas Karčiauskas, Vytautas V. Landsbergis, Vytautas Kazielia 2010 m., Mykolas Karčiauskas, Jonas Linauskas, Stasys Stacevičius, skaitovė Irena Plaušinaitytė bei dainininkė Teresė Jankauskaitė 2011 m., Donatas Petrošius, Birutė Jonuškaitė, dainininkė Veronika Povilionienė, literatūrologas Kęstutis Nastopka, taip pat LR Seimo, LR Vyriausybės atstovai: LR užsienio reikalų viceministras Evaldas Ignatavičius, LR URM Informacijos ir viešųjų ryšių departamento direktorius Giedrius Puodžiūnas, Lietuvos ir Lenkijos asamblėjos pirmininko pavaduotojas J. Liesys, buvęs Asamblėjos pirmininkas A. Kašėta, Kaimo reikalų komiteto pirmininkas E. Pupinis, Valstybės

valdymo ir savivaldybių komiteto pirmininkas V. Kurpuvešas, Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas V. Stundys, Rimantas Stankevičius, LR URM Užsienio lietuvių departamento direktorius Arvydas Daunoravičius, LR konsulas Seinuose Liudvikas Milašius, Albino Žukausko dukra Giedrė Žukauskaitė ir giminės, Lietuvos kino režisierius Vytautas Damaševičius 2012 m., Ramutė Skučaitė, Antanas Drilinga, Alis Balbierius, Vytautas V. Landsbergis, Viktoras Rudžianskas 2013 m., Vladas Braziūnas, Jūratė Sučylaitė, Daiva Molytė, Lidija Šimkutė (Australija) 2014 m., Eugenijus Ališanka, Marius Burokas, Birutė Jonuškaitė, Domantas Razauskas 2015 m., Mykolas Karčiauskas, Ričardas Šileika, Birutė Jonuškaitė 2016 m.

Švenčiant jubiliejinį Poezijos pavasarį mūsų krašte norėtūsi paklausti, ką jis mums reiškia šiandien, kai lietuvių literatūra yra tik meninės minties arba literatūrinio eksperimento reiškėja? Ji prarado statusą, kurį kitados turėjo Lietuvos visuomenėje, ir jos vaidmuo pasikeitė. Kitados poezijos festivalis buvo reikalingas šimtams žmonių, šiandien jis yra įdomus keliolikai, keliasdešimčiai. Sumažėjo Poezijos pavasario lankytojų. Poezijoje jau neieškoma politinių potekscijų ar laisvo žodžio pasireiškimo. Ji tapo elitiškesnė, modernesnė, gal intelektualesnė. Nors šiandien ją skaito nedaugelis, gal tik universitetuose, ji buvo, yra ir bus. Poeziją skaitantys žmonės žiūri į ją profesionaliai. Tai turbūt geriausia auditorija, kurioje gali susikalbėti visomis poezijos prasmėmis. Šiandien nėra cenzūros, bet nėra ir eilėraščių atrankos mechanizmų. Dar niekada Lietuvoje nebuvo rašoma tiek daug eilių. Kažkas paskaičiavo, kad trijų milijonų tauta per vienerius metus sukuria 30 mln. eilėraščių.

Sekminių išvakarėse visa Lietuva meldžia Gailestingojo Jėzaus

JANINA MACUKONIENĖ

„Būk gailestingas man ir visam pasauliui“, – šiuos žodžius iš Šv. Faustinos vainikėlio Gailestingojo Jėzaus metais kartojame itin dažnai. Juos Vilniuje gyvenusiai vienuolei Faustinei įkvėpė Jėzus, pasirodęs jai daugelį kartų regėjimuose. Pagal tuos regėjimus buvo nutapytas stebuklingomis galiomis pasižymintis paveikslas, esantis dabar Šv. Dvasios bažnyčioje. O bažnytinius metus, kurie tęsiasi nuo 2015-ųjų advento pradžios iki 2016-ųjų advento, popiežius Pranciškus paskelbė Jubiliejiniais Dievo Gailestingumo metais.

Neramiam šiuolaikiniam pasauly mums visiems labai reikia Dievo gailestingumo. „Gailestingumas yra ta geroji naujiena, kurią tikintieji turi nešti visam pasauliui, visoms tautoms. Kaip evangelizuojanti bendruomenė mes esame pašaukti darbais ir veiksmais leisti ir į kitų žmonių kasdieninį gyvenimą, prie jų priartėti, prireikus nusizeminti ir prisiimti jų gyvenimą, malda palytėti kenčiantį Kristaus kūną. Evangelizuojanti bendruomenė nusiteikia lydėti ir lydi žmonių visuose įvykiuose, kad ir kokie jie sunkūs būtų.“ – rašė Šv. Tėvas.

Evangelizuojančia bendruomene gegužės 6–7 dienomis tapo Vilnius, kuriame Lietuvos vyskupų konferencijos sprendimu buvo suorganizuotas Nacionalinis gailestingumo kongresas. Šeštinės, tai Jėzaus žengimo į Dangu šventė. Mokiniai matė, kaip Jėzus, žengdamas į aukštybes, juos laimina; laiminančią Jėzaus

ranką matė ir šv. Faustina. Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas linkėjo: „Ši Gailestingumo kongreso savaitgalį ir mes sutinkame laiminantį Jėzų. Leiskime jam mus paguosti ir perkeisti mūsų širdis. Tada kiekvienas iš mūsų grįšime namo kupini didelio džiaugsmo. Tokio džiaugsmo, kuris nesutelpa žmogaus širdyje ir kuriuo trokštame dalintis su kitu.“

Kongresas vyko tris dienas: nuo penktadienio (2016-05-06) 15 val. iki sekmadienio popietės. Katedros aikštėje rinkosi didžiulis būrys žmonių – Kongreso dalyvių. Jiems buvo organizuojamos nakvynės, maitinimas, medicinos ir organizacinė globa, jie pagal programą dalyvavo maldose, apeigose ir paskaitose, taip pat budėjimuose Katedroje ir prie Gailestingojo Jėzaus paveikslo, kurie truko dvi naktis.

Kongresas prasidėjo vakaro malda Vilniaus katedroje. Pirmiausia dalyviai ir svečiai kartu su Vilniaus arkivyskupu Gintaru Grušu, kitais vyskupais, kunigais kalbėjo Liturgines valandas. Po maldos prasidėjo šv. Mišios, kurioms vadovavo arkivyskupas Grušas. Kartu Eucharistiją koncelebravo kiti šeši Lietuvos vyskupai ir apie 60 kunigų. Homilijoje arkivyskupas pasidžiaugė, kad nei dieną, nei naktį nenutrūkstanti visų Kongreso dalyvių malda apgaus Vilniaus miestą. Tokiu būdu Kongreso dalyviai taps tikrais Dievo gailestingumo įrankiais Jėzaus dar nepažįstantiems. Vakare Vilniaus senamiestyje vyko evangelizaciniai

ringiniai „Gailestingumas mieste“ – šlovinimas, liudijimai, sakraliniai šokiai, spektaklis.

Šeštadienį Gailestingumo kongresas išsiplėtė į visas Vilniaus senamiesčio bažnyčias ir katekizacijos sales. Net 22 vietose nuo 10 val. vyko įvairios paskaitos, liudijimai, pranešimai, kuriuos skaitė dalindamiesi patirtimi kunigai, vyskupai, vienuoliai ir pasauliečiai. Užsiėmimų temos labai įvairios: teologinio, psichologinio, sociologinio, informacinio pobūdžio. Visų užsiėmimų tvarkaraštis su trumpomis pranešimų anotacijomis buvo pateiktas „Piligrimo knygoje“, kurią galėjo įsigyti kiekvienas Kongreso dalyvis, atvykęs į Katedros aikštę. Netoli varpinės esančioje palapinėje buvo teikiama ne tik Kongreso programa, bet taip pat kitokia informacija, o reikalui esant ir medicinos pagalba.

15 val. į Katedros aikštėje įrengtą altorių buvo atneštas su procesija Gailestingumo paveikslas. Į iškilmingą paveikslo sutikimą suėjo išsirikiavę procesijoje turbūt visi Lietuvos vyskupai su kardinolu Audriu Juozu Bačkiu priekyje ir daug (apie 120) Lietuvos kunigų. Kardinolas A. J. Bačkis, sveikindamas Kongreso dalyvius, kalbėjo: „Kviėdami į Nacionalinį gailestingumo kongresą, Lietuvos vyskupai turėjo viltį, kad šiame renginyje mes sustiprinsime ryšį su Kristumi, kartu gilinsimės į Dievo Gailestingumo slėpinį, viešai liudysime tikėjimą ir dalysimės vieni su kitais džiaugsmu,

kad priklausome Jėzui Kristui, kuriam mums yra apščiai išlietas Dievo gailestingumas. Šios trys dienos iš tikrųjų bus malonės metas malonės metuose. Jos paremtos malda.“

Po paveiklo sutikimo iškilnių scenoje – altoriuje buvo giedamos giesmės, skelbiami Jėzaus gailestingumo liudijimai, o aikštės pakraščiu buvo sustatyta atitinkamu nuotoliu po dvi kėdes, kur daug kunigų klausė išpažinties. 18 val. prasidėjo iškilmingos šv. Mišios. Jas atnašavo kardinolas Audrys Juozas Bačkis, talkinant vyskupams ir kunigams.

Šeštadienį prie Kongreso dalyvių prisijungė taip pat piligrimų grupė iš Seinų parapijos (keletas žmonių taip pat iš gretimų parapijų), kuri, vadovaujant kunigui Petriui Gucevičiui, visą dieną meldėsi ir lankė Vilniaus senamiesčio bažnyčias. Šią šventkelionę, kaip ir daugelį vykusių anksčiau, suorganizavo Šv. Kazimiero draugijos pirmininkas Algirdas Vektorius (daugiausia apie ją bus rašoma „Šaltinyje“).

Sekmadienį po budėjimų surengta piligrimų eiseną Gedimino prospektu, joje neštas Gailestingą Jėzų paveikslas. Vyko taip pat kiti renginiai – paskaitos, diskusijos.

13 val. vėl Katedros aikštėje buvo atnašaujamos iškilmingos Kongreso baigiančios šv. Mišios. Joms vadovavo kardinolas, Vatikano valstybės sekretorius Pietro Parolin. Jis perdavė Kongreso dalyviams šiltus popiežiaus Pranciškaus sveikinimus, patikindamas, kad Šventasis Tėvas tikrai už mus meldžiasi ir siunčia gausius Dievo palaiminimus.

Kardinolas taip pat vylėsi, kad jo vizitas Lietuvoje paruoš kelią ir popiežiaus atvykimui: „Aš tikiuosi, kaip jau pasakiau vakar Kryžių kalne, kad esu kaip Jonas Krikštytojas, kaip tas, kuris paruošia kelią. Duok, Dieve, kad kuo greičiau įvyktų popiežiaus kelionė į šį kraštą.“

Vilniaus arkivyskupas Gintaras Grušas savo ruožtu palinkėjo piligrimams gailestingumą liudyti kasdienybėje.

Šventojo Tėvo Laiškas

Garbingajam Mūsų Broliui,
Valstybės Sekretoriui,
Šventosios Romos Bažnyčios Kardinolui PIETRO PAROLIN

Dievas yra atlaidus, gailestingas ir nepalieka nė vieno, kuris juo viliasi. Jis kaip maloningas Tėvas priima kiekvieną vaiką, grįžusį į atgailos kelią. Reikia, kad ir tikintieji savo ruožtu būtų gailestingi, atlaidūs ir padėtų tiems, kurie patiria sunkumų ir kenčia nuo bet kokio skurdo.

Mums yra žinoma apie neabejotinai pagirtiną sumanymą, kad šių metų gegužės 6-8 dienomis Vilniuje bus švenčiamas Lietuvos Nacionalinis gailestingumo kongresas. Tikrai teisinga, kad toks sumanymas yra įgyvendinamas, nes būtent Vilniuje įstabi šventoji sesuo Faustina pasirūpino, kad būtų nutapytas gailestingą Jėzų paveikslas. Ten dar yra verta būti garsinama šventovė, skirta Gailestingumo Motinai.

Ir Mes trokštame, kad šie maldingumo liudijimai taptų drąsesni ir stiprėtų tikėjimas, idant nūdienos žmonės plačiau ir geriau naudotųsi Išganytojo teikiama dvasine gerove ir iš šio trykštancio Atpirkėjo šaltinio gausiau pasisemtų malonės.

Tad siekdami, kad ši šventė būtų švenčiama iškilmingiau ir patrauktų didesnę dėmesį, garbingajam broliui Gintarui Grušui, Vilniaus arkivyskupui, Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkui, deramai ir pagrįstai prašant, Savo mintis nukreipėme į tave, Mūsų Garbingą Broli, su kuriuo dažnai dalinamės Savo sumanymais ir kuris atrodai esąs labai tinkamas imtis šios tarnystės ir puikiai ją atlikti. Todėl reikšdami tau brolišką palankumą, skiriame tave Savo Legatu Lietuvos Nacionaliniam gailestingumo kongresui, kuris bus švenčiamas gegužės 6-8 dienomis Vilniuje.

Galiausiai pasirūpinsi perduoti Mūsų žodžius ir paraginimą, kad per šį Gailestingumo Jubiliejų visi būtų įkvėpti pamaldumui, žmogiškam jautrumui, širdies kilnumui. Todėl visiems dalyviams bei tenykščiams tikintiesiems išreikši Mūsų gerą valią ir kartu paraginimą atrasti gailestingą Išganytoją ir šauktis dangiškosios Motinos, idant patirtų malonių iš aukštybių. Tau pirmiausiai iš broliškos širdies suteikiame apaštalinį palaiminimą ir norime, kad Mūsų vardu ir valia perduotum jį visiems kongreso dalyviams. Tėbūna šis palaiminimas širdžių atsinaujinimo ženklas ir būsimų dangaus malonių liudijimas. Drauge visų prašome melstis už Mums patikėtą Šv. Petro tarnystės vaisingą atlikimą.

Vatikano rūmai, 2016 metų balandžio 19 d., Gailestingumo Jubiliejus, ketvirtieji Mūsų pontifikato metai

PRANCIŠKUS

Licėjaus pradžia prisiminius

EUGENIJA PAKUTKIENĖ

*Bėga, vingiuoja takelis per lauką,
Juo maža bėgiojau kadais,
Svajos vaikystės sugrižta, atplaukia,
Pražysta jaunystės žiedais...*

(G. Švabienė)

Gegužė – pats žaliausias, kvapniausias, skambiausias mėnuo. Atgimsta gamta, pagerbiama šv. Mergelė Marija – jos garbei giedamos litanijos ir giesmės, todėl kaip tik šį mėnesį švenčiama ir Motinos diena. Gegužės mėnuo – gražiausias žaliavimo ir žydėjimo metas.

Kiekvienam, mažam ar dideliam, antrieji tėvai yra mokytojai. Ypač su auklėtojais susigyvename visam laikui, net ir mokslui pasibaigus jų ilgimės, ypač keblioje padėtyje atsiradę prisimename jų patarimus. Ypač mokytojos kaip mamos mokykloje ir priglausdavo, ir paguodavo „išbaidytus“ ano senojo kaimo vaikus. Tokia man buvusi pati pirmoji auklėtoja Julija Čėplienė, mokiusi iki trečios klasės. Iš vėlesnių

metų įsiminė Jonas Stoskeliūnas, Juozas Vaina bei auklėtoja Danutė Grabauskaitė-Pečiulienė (1981 m. Punsko licėjaus abiturientų laidos).

Auklėtoja Danutė Grabauskaitė-Pečiulienė licėjaus pirmoje klasėje sutiko per 30 mokinių, o išlydėjo 20 abiturientų (moksleivių skaičius sumažėjo dėl įvairių aplinkybių). Dauguma prisimename, kokios jautrios širdies ir turiningos sielos ji buvo, bet kartu ir nemėgstanti viešumos.

Atsiprašom, Auklėtoja, kad anksčiau Jūsų nelankėme. O vertėjo pasiguosti, ne kartą buvo kuo pasidžiaugti. Tačiau pagaliau išdrįstame... Atsitokėti niekad nėra vėlu. Per pamokas dainuodavot ne vien dainas, bet ir eiles. Jos skamba iki šių dienų... Gražiai, raiškiai ir deklamuodavote. Žavėjomės Jūsų puikia atmintimi. Stebimės ja ir dabar Jus aplankę. Neįtikėtina, kad tiek Maironio, Just. Marcinkevičiaus, E. Mieželaičio ir kitų poezijos posmų vis dar Jūsų mintyse išlikę. Gal ne visada tinkamai išklaUSDavome, vertinome Jūsų perteikiamas žinias. Praėjus daugel metų sugrižta tik geri prisiminimai...

Eugenija Pakutkienė: Gerbiama Mokytoja, kas Jus paskatino pamilti knygą, mokslą, vedė šviesos link?

Danutė Pečiulienė: Marcelijus Martinaitis kalbėjo, kad kaimuose skaityti mokyta iš kantičkų. O pas mus namuose buvo paprastų lietuviškų knygų ir laikraščių. Per karą, kai artinosi frontas, bijota, kad jos nebūtų sudegintos. Baimintasi ir kratos. Todėl tėvukas tris maišus knygų užkasė po žeme. Tada buvau vaikas. Tikriausiai

įtaką darė ir mūsų krašto šviesuoliai Jonas Pajaujis, Jonas Stoskeliūnas. Karo ir pokario metais visko trūko, bet mūsų namuose buvo ką skaityti. Buvo laikraščiai „Lietuvos žinios“, „Misijos“, „Jaunimo draugas“. Pamenu net vieną antraštę – „Mes be Vilniaus nenu-rimsim“. Jus parveždavo ir platino mūsų krašto šviesuoliai – jaunimas, besimokantis Lietuvoje. Tarkim, agronomas Jonas Pajaujis dar prieš karą ruošė vaidinimus, rengė ūkininkams konkursus, kursus, Ožkiniuose pas Šliaužius sėkmingai įkūrė kaimo pieninę, vėliau padėjo įsteigti Punsko žemės ūkio mokyklą.

Skaityti ir rašyti buvau išmokusi prieš eidama į mokyklą. 1946 m. pradėjau Punske lankyti lenkišką klasę, nes tada lietuviškų nebuvo. O toje klasėje buvo peraugę mokiniai, kurie negalėjo mokytiis karo metais.

Daug knygų esu perskaičiusi. O dainuoti mėgau nuo vaikystės su mamule, tėtuliu, vėliau dalyvaavau chore.

E. P.: Kaip sekėsi mokslas Punske?

D. P.: Aš septynias klases baigiau Punske 1953 m. Buvo daug ir įvairaus amžiaus mokinių. Buvome antroji pokario metais pagrindinės mokyklos absolventų laida. Tada niekas nepaisė metų, žiūrėjo, kad būtų priimtas ir galėtų pasimokyti bent rašyti ir skaityti. Tad klasėje buvo ir trejais, ir ketveriiais metais vyresnių vaikų už mane. S. Lisakauskas buvo direktorius. Jam teko prieškarium mokyti ir mano mamą. Jo žmona kalbėjo lietuviškai.

Tada ir kaimuose veikė mokyklos. Iš jų vėliau atėjo į paskiras klases mokinių. Gal į penktą klasę atėjo Kostas Sidaris.

Danutė Grabauskaitė

1981 m. šimtadienis. Iš kairės: Marytė Aleknavičiūtė, Juozas Vaina, Danutė Pečiulienė, kun. Ignas Dzermeika, Punsko vikaras, Jonas Stoskeliūnas

Jis su mama tada sugrįžo į Klevus iš Banie Mazurskie, kur buvo išstremti.

E. P.: Jūsų klasė – tai Punsko licejaus užuomazga.

D. P.: *Buvom pirmoji Suvalkų licejaus lietuviškos klasės laida. Pradėjo mokytis apie 30, baigė perpus mažiau. Į tą klasę atėjome iš skirtingų mokyklų: aš perėjau iš lenkiško licejaus, kiti persikėlė iš amatų mokyklų ir mechanizacijos technikumų. Paminėsiu nors keletą: Julija Pykytė (ji su klasės draugu Sigitu Čėpla vėliau susituokė), Birutė Radzevičiūtė, Algis Uzdila, Kostas Nevulis, Alė Kalkauskaitė, Ieva Krakauskaitė-Sidarienė, Anelė Adukauskaitė, Magdūtė Markevičiūtė, Gediminas Zimnickas ir Anelė Drūtytė (mokymosi pradžioje).*

E. P.: Kas paskatino mokytis minėtoje klasėje?

D. P.: *Nagi namuose tėvai, o jiems turbūt patarė tuometiniai veikėjai Juozas Vaina, Jonas Stoskeliūnas, Juozas Maksimavičius, Juozas Jakimavičius.*

Atsimenu, kad jau buvo po pirmojo trimestro, pažymiai išrašyti. Priėjo mokytojas Andruliewicz ir klausia: „Ar

nori pereit į lietuvišką licejaus klasę? Pasakiau – taip, ir perėjau. Dar pridursiu, kad anuomet, 1956 m., kaimo vaikui buvo sunku patekti į Suvalkų licejų. Tai buvo ateistinio pobūdžio vidurinė mokykla. Taigi daug žemės turinčių buožiu, vadinamųjų kulokų, vaikai privalėjo likti kaimė. Jiems neleista ir nebuvo reikalo siekti didesnių mokslų, tik reikėjo mokytis amato: merginoms siuvimo, vaikinams – vyriško. Daugelis vadinamųjų kulokų vaikų sugrįždavo namo net nepaėmę to mokslo. Man pasisekė, nes tėvų ūkis priskirtas prie vidutinių. Tėtukas dar ir rusų lagery buvo buvęs, ir netgi neturėjo rinkimo teisės. Jis iš vokiečių nelaisvės pabėgo, o paskui iš rusų. Pėsčias parėjo net iš Maskvos. Labai rizikavo bėgdamas. Tėtukas labai norėjo, kad mokytumės.

Tada su manim į Suvalkus išvyko mokytis Anicetas Bačkūnas (jis kalbėjo lietuviškai) ir Lemešis. Jie vėliau pasiliko toliau mokytis lenkiškai, o aš maždaug po pusmečio perėjau į besikuriančią lietuvišką Suvalkų licejaus klasę.

Kai kurie kasdien važiuodavo mokyklon ir namo, o kiti gyveno bendrabutyje. Kiekvieną šeštadienį parvažiuodavom traukiniu į Trakiškes, o iš ten – namo. Paskutiniaisiais metais

prieš abiturus egzaminus organizavom pagalbą silpnesniems mokiniams, bet reikėjo paisyti valandų: jei vakare po 21 val. būtų sugavę, laukė dideli nemalonumai. Šiaip į pamokas kaip mažus poromis vesdavo gatve iš bendrabučio, o jau po pamokų tai nebūtinai poromis. Griežtai nustatyta tvarka buvo.

Žinau, kad Kostas Nevulis ir Algis Uzdila gerai mokėjo lenkų kalbą ir matematiką, tai daug kam padėjo. Aš gyvenau irgi netoliese, bet pas tokią močiutę, tai man nebuvo labai ribojamos valandos.

Įsiminiau kelionę į Šturpilį, kurią surengė Juozas Vaina. Jis buvo ir geras organizatorius. Bet Vaina, tai buvo Vaina. Savitas. Mėgo dainą, ragino ir mus dainuoti. Mes su Birute Radzevičiūte traukėm dainą, ir kitų geri balsai buvo. Dainavo tada sykiu Kostas Sidaris, Ieva Krakauskaitė, Anelė Drūtytė.

Per pertraukas mokė dainuoti liaudies dainas. Niekas netrukė. 1956 m. gavom klasei patalpas tame pačiame pastate, bet nuosaly. Reikėjo eiti iš kitos pastato pusės. Tačiau nesijautėm diskriminuojami. Turėjom daugiau laisvės ir ramybės kartu, nes ten net kartais neateidavo budintis mokytojas. Tada daina dar laisviau skambėjo. Dainavom visokias (ir partizanų), kas kokią iš tėvų buvo išmokę. Pati daug išmokusi buvau iš savo mamos, nes mano mamulė Anelė Birgelytė nuo 12 metų chore dainavo pas kun. Švedą. Tai ji begalinį kraitį tų dainų ir man perdavė. Mamulė nepaprastai daug mokėjo dainų. A. Baranausko, Maironio eilės taip pat virsdavo dainomis. O vėl Kostas Sidaris buvo užsirašęs daug partizanų dainų. Jas ilgokai dainavom, kol visas išdainavom.

Mokykla, jos vadovybė pastebėjo ir skatino mus dainuoti. Pakvietė dalyvauti Adomo Mickevičiaus kūrybos minėjime. Tada merginų duetas (Birutė Radzevičiūtė ir Anelė Adukauskaitė) puikiai sudainavo lietuvišką dainą pagal A. Mickevičiaus žodžius „Vilija – mūsų upelių močiute“ (iš „Konrado Valenrodo“).

E. P.: Kas kokių dalykų mokė?

D. P.: Vidurinėje Juozas Vaina mokė matematikos ir istorijos, Jonas Stokeliūnas – lietuvių kalbos, vėliau ir istorijos, ir auklėtojas buvo mūsų klasės, Juozas Kubilius – fizikos, Elena Vainienė – chemijos, vėliau matematikos. Kiti mokytojai buvo lenkų tautybės: vyresnio amžiaus mokytojas Turdziszek mokė lenkų kalbos, Maziewski ir Marecki – fizinio lavinimo, geografijos ir pedagogikos dalykų (jau lenkiškai). Lenkų kalbos gerus pagrindus turėjau ir iš anksčiau, tad niekad nedariau klaidų.

Paskutiniais mano mokslo licėjuje metais, 1956–aisiais, įvedė tikyba. Kunigas Maciulewicz puikiai mokėjo lietuviškai, tai mes abi su Alicija Kalauskaite sekmadieniais vaikščiojom pas jį į pamokas. Tada dar visur mišios atnašautos lotyniškai. Matėme kunigo didžiulę biblioteką. Jis mielai skolino knygas. Paklaustas, ar nesutiktų mūsų klasei dėstyti tikybos, tuojau nurašė raštą vyskupui. Atėjus atsakymui, mokė lietuviškai šio dalyko visą mūsų klasę.

Tada baigti vidurinę mokyklą ne vieną paskatino lietuviai mokytojai Jonas Stokeliūnas, Juozas Vaina, organizacinių gabumų turėjęs mūsų kaimynas Juozas Maksimavičius.

Dažnai pas Bobinus ar kitur ruošti pasibuvimai, vakaruškos su eilėraščiais, rateliais. Pamenu, kai Valinčiuose vasarą vyko chorvedžio Vinco Valinčiaus ir Petronės Degutytės vestuvės, visi susikibę už rankų šoko ratelius, žaidė iki paryčių. Ir ne vien jaunimas. Visi žaidė. Kitaip buvo nei dabar. Arba po sekmadienio mišių mūsų kaime teta Birutė, Adelė Šliaužiu, teta Genė Bobinienė (Birgelytė) sueina į Pajajų prieangį ir kad traukia dainą paskui dainą, net skamba. Mėgdavau irgi padainuot arba paklausyt, o štai šnekėt ir rašyti – nelabai. Mėgdavau ir senesnių žmonių pasakojimus. Mūs tėtukas su broliu ir Jakubauskas pasakodavo, kaip

tarnavo, kaip mėgo į Ambražio trobą kapinėse eiti. Vaidinimą mėgau taip pat. Įsiminiau, kaip pasakoje „Dvylika brolių“ vaidinau Meilutę, Algis Uzdila – brolių Protuolį, o Kostas Nevulis – brolių Keistuolį.

E. P.: Mokslas baigėsi abiturų egzaminais.

D. P.: Taip, mūsų lietuviška klasė baigė mokslą Suvalkuose abitūra. Paskutiniais (ketvirtais) metais įvedė į programą didaktikos, metodikos ir psichologijos pagrindus – tad išlaikė abitūrą ir papildomus pedagogikos dalykų egzaminus tapome pilnateisiais mokytojais. Vieniems geriau pasisekė, kitiems nepavyko, pritrūko sėkmės, bet paskui visi kabinomės į gyvenimą, tapome dorais žmonėmis, kūrėme lietuviškas šeimas. Visi baigusieji buvom paskirstyti į aplinkines mokyklas, nes tuomet labai trūko mokytojų.

O abitūros egzaminus mūsų klasė laikė Suvalkuose sykiu su visais kitais lenkiško licėjaus abiturientais (iš viso per 100 mokinių) sporto salėje. Visus dalykus lenkų kalba ir dar lietuvių kalbą. Atsimenu, buvo plati tema iš lenkų kalbos – apie patriotiškumą. Aš rašiau remdamasi H. Senkevičiaus

kūriniu „Potop“ (Tvanas).

Buvo tokia sistema: jei dvyliką klasę baigi geru pažymiu ir pabaigoje parašai rašinį, už kurį gauni penketą, esi atleistas nuo egzamino žodžiu. Tad man žodžiu laikyti ne visų dalykų egzaminus reikėjo. Rusų kalbos tai visi mokėsi (mokė mokytojas Szlik). Be to, mūsų klasė turėjo išlaikyti lietuvių kalbos egzaminą. Man nepasisekė, nes rašinėlyje pridariau nemažai klaidų. Dėl to turėjau laikyti žodžiu. Bet čia ir vėl nepasisekė, nes ištraukiau klausimą ir reikėjo analizuoti „Kalvio Ignoto teisybę“, kurios aš iki galo nebuvo perskaičiusi. Tačiau mokytojas Stokeliūnas manęs pasigailėjo ir parašė penketą.

E. P.: Girdėjau, jog Jūs, Mokytoja, pirmūnė buvote. Vertėtų pridurti, kad Jūs, lietuvaitė su geriausiais mokymosi rezultatais, buvote įrašyta į Suvalkų licėjaus aukso knygą.

D. P.: Nenorėčiau girtis ar būti ne taip suprasta, bet man visi dalykai gerai sekėsi. 1955 m. atstovavau Suvalkų licėjui per studentų festivalį Varšuvoje (sakyčiau, išskirtinėm teisėm, kaip geriausia moksleivė). Kadangi kiekvienas dalykas gerai sekėsi, baigus

Punsko bažnytinis choras. 1989 m.

mokyklą svarsčiau, ką daryti toliau. Siūlyta stoti į mediciną, bet labai bijojau virusiųjų, tad iškart atsisakiau.

Pradžios mokykloje didelę įtaką mano mokymuisi turėjo mokytoja Lisakauskienė. Ji dėstė lenkų kalbą. Daug reikalavo, bet taip mokėjo sudominti literatūra ir gramatika, kad paskui per lietuvių, rusų kalbų pamokas išeitęs medžiagos pakartojimas buvo vieni juokai. Ji ypač skatino daug skaityti. Aš skaityti tai neribotą kiekį knygų galėjau per naktis ir dienas, o jau pasakyti ar parašyti būdavę sunkiau.

E. P.: Kaip šventėte mokslo pabaigą?

D. P.: Mūsų klasė suorganizavo Vaitakiemyje pas Zimnickus tokį vakarėlį.

E. P.: Kur toliau gyvenimo kelias nuvedė?

D. P.: Baigę licėjų tapome pilnameisiais, kvalifikuotais mokytojais. Po egzaminų dauguma išsiskirstė į mūsų krašto mokyklas mokytojauti. Aplinkiniuose kaimuose kūrėsi lietuviškos mokyklos, saviveikla, labai reikalingi buvo pedagogai.

Netrukus atėjo pasiūlymas studijuoti Vilniuje. Tai buvo neapsakomas jausmas tada, kai dar Lietuva buvo nepasiekiamą. LVKD ir tuometinių mūsų krašto veikėjų dėka man ir Algiui Uzdilai suteiktos galimybės studijuoti Vilniaus universitete, tada vadintame Vilniaus valstybiniu universitetu. Tuomet nemaniau, kad būsiu lietuvių kalbos mokytoja. Mėgau skaityti, bet su tartim nuo mažens turėjau bėdų.

E. P.: Namai vis tiek traukė.

D. P.: Gimtajame Ožkinių kaime nebuvau per labai pritapusi. Mažai kur dalyvaudavau parvykusi.

Pamenu gegužines gegužės mėnesį pas Vincą Pajaujį Ožkiniuose. Gražiai armonika grojo Leonas Valincius. Jis turėjo armoniką. Pasimeldę po

gegužinių tuoj šokdavo, dainuodavo, o man reikėjo vis į stotį – į Suvalkus, į Vilnių. Vilniuje Algis Uzdila dalyvaavo dainų ir šokių būreliuose bei mokėsi groti birbyne, o aš giedojau bažnytniniame chore šv. Mikalojaus bažnyčioje, vėliau „Aušros vartų“ chore. Šitai man pravertė sugrįžus namo. Subūrėme tada ir mokytojų, ir bažnytinį choras. (Kai 1965 m. išėjus klebonui kun. Ramanauskui Punske neliko lietuvių kunigo, o choristų daug rinkosi, giedoti visi norėjo, tai stoja ir gieda, neduoda kunigui sakyti lenkiško pamokslas. Sykiu taip reiškė protestą.)

1959 m. ypač sužavėjo Vilniaus valstybinio universiteto studentų pučiamųjų orkestras ir choras. Vargonininkavo Vilniaus šv. Mikalojaus bažnyčioje Julius Sinica. Tuomet sekė, nevalia buvo eiti bažnyčion, bet aš juk buvau iš Lenkijos.

LVKD pastangomis mūsų krašto mokytojai kasmet mėnesiui atvykdamo į universitete rengiamus lietuvių kalbos tobulinimo kursus.

Grįžusi po studijų dirbau Punsko licėjuje. Algis Uzdila įsidarbino Seinų licėjuje, bet po metų perėjo į Punską. Aš mokiau lietuvių kalbos ir rusų (nes vėliau baigiau Krokovoje rusų filologiją). Dirbau nuo 1963 iki 1985 m., iki išėjimo į pensiją. Algis Uzdila mokė rusų, vokiečių ir lietuvių kalbų. Jis kūrė šokėjų būrelį. Direktoriaudamas Punsko mokykloje, kultūros namuose subūrė šokėjų grupę. Sykiu parengėme montažą ir dalyvaudavome mokyklų apžiūrose. Tarkim, Suvalkuose laimėjome trečiąją vietą už mergvakarį su pasisveikinimo šokiu „Kepurinė“ ir kitais. Tarp šokių buvau įpynusi nemažai dainų. Tačiau programa įvertinta kaip per daug statiška.

Su Kostu Sidariu prikalbinom daugiau mokytojų ir subūrėme mokytojų chorą. Su kaimyne Kastule Pajaujiene ir kitomis dainavau „Dzūkijoje“. Pamokiau moteris dainuoti balsais. Teko atstovauti tautinių mažumų apžiūroje Balstogėje. Tada per labai nesupratom, kas kur tinka, bet, pvz., už Šuberto

kūrinį „Aidas“ Balstogėje pelnėme didelį pripažinimą. Kostas solo gražiai atliko, gražiai sudainavom ir „Karvelėli mėlynasai“. Didelė mūsų grupė tada dainavo (atsiprašau, kad visų nesuminėsiu): Algirdas ir Elena Nevuliai, Julija Pykytė, Birutė Radzevičiūtė, Alfonsas Marcinkevičius, Jonas Pajaujįs, Ieva Krakauskaitė-Sidarienė, Kostas Sidaris, Juozas Vaina ir kiti.

Seinuose buvo suorganizuotas chorų konkursas. Mes Punske susibūrę repetavome ir dalyvaavome tame konkurse. Grodami vos ne vienu pirštu ėmėmės su Kostu Sidariu vadovauti chorui, būdami nepirtyrę, pasirinkom gana sunkius kūrinius. Pirmas buvo iš Klovos operos „Pilėnai“, vyrai dainavo „Oriolo ir Nemuno žemei“, o moterys „Nemunėli, Nemunėli“, paskutinis – Šuberto „Aidas“. Šita daina vis žavėjosi mano mama, lankiusi kunigo Juozo Švedo suburtą ir jo vadovaujama Punsko chorą. Vertinimo komisijos narys iš Augustavo „prikibo“, kad jokios lenkiškos dainos nesudainavome, todėl skyrė trečiąją vietą ir pasakė, kad kitą kartą padainuotume ir lenkiškai.

E. P.: Ačiū Jums, miela Mokytoja, kad leidote apkabinti, priglusti prie Jūsų peties, prie motiniškai šiltos sielos. Linkiu sveikatėlės ir nepamiršti dainų, kurių ne vieną sudainavote su neilgus kelerius metus veikusiu mokytojų choru. Ačiū už pasakojimus, prisiminimus ir dar vieną šios dienos prasmingą pamoką. Gražių Jums dienų ramioje tėviškėje...

*Tėviškę mena pražydusi vyšnia
Ir liepa, paskendus žieduos,
Baltos alyvos vis sako: sugrįši,
Kur bėga takelis rugiuos.
Galvą nulenkus tėviškės svirtis
Man pasakas seka senas,
Klevas senasis prie lango pavirtęs
Mena jaunystės dienas.*

(G. Švabienė)

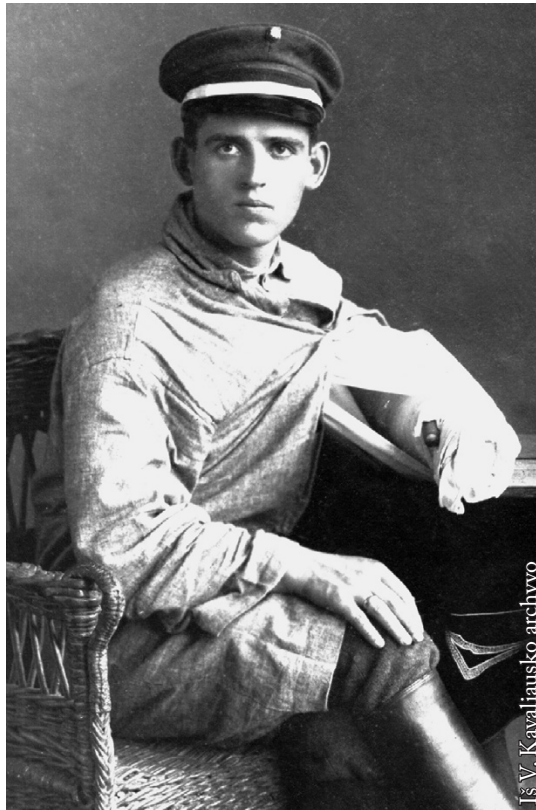
Mokytojas, karininkas, poetas

Liudas Žukauskas (1894–1978)

GINTARAS LUČINSKAS

Liudas Žukauskas gimė 1894 m. rugpjūčio 25 d. Seinų apskrityje, Rudaminos valsčiuje, Maišymų kaime, ūkininkų Andriaus ir Marijos Žukauskų šeimoje, kurioje augo septyni vaikai. Jiems anksti teko patirti, kas yra žandarų kratos, nes tėvas buvo šviesių pažiūrų žmogus ir, padedant Rudaminos parapijos klebonui, platino lietuviškas knygas. Tačiau iš tų draudžiamų knygų visi jie mokėsi pažinti lietuviškas raides, visi išsimokslino, nors tėvų ūkis buvo nedidelis. Sesuo Marijona mokytojavo Vilniuje, brolis Bernardas baigė teisės mokslus (prieš karą spėjo pasitraukti su šeima į JAV), brolis Antanas mirė jaunas, brolis Pranas buvo Žemės ūkio mokyklos direktorius (tuo metu mokykla buvo įsikūrusi Lazdijų valsčiuje, Vlado Kriauciūno dvare), sesuo Elena mirė eidama 21-uosius metus. Išsiskirsčius iš tėvų namų, sodybą ir 3 ha ūkelį prižiūrėjo sesuo Agnietė, nes tėvas mirė 1919 m. Senatvėje čia grįžo gyventi ir vienuolė Marijona.

Namuose pramokęs rašto, L. Žukauskas iki 1912 m. mokėsi ir baigė Seinų keturklasę mokyklą, 1914 m. – „Saulės“ mokytojų kursus Kaune. Šiuose kursuose jis susipažino su savo pirma žmona Ona Kavarskaite. Jungtuvės su ja įvyko Pirmojo pasaulinio karo laikotarpiu, 1916 m. Minsko karo lauko koplyčioje. Tuo metu jo išrinktoji dirbo medicinos seserimi fronte. 1918 m. jiems gimė dukra Danutė.

Liudas Žukauskas po sužeidimo ligoninėje. 1920 m.

Pirmojo pasaulinio karo metais, 1915 m. balandžio 1 d., L. Žukauskas savanoriu įstojo į Rusijos kariuomenę. Tais pačiais metais baigė Maskvos 2-ąją praporščikų mokyklą, tarnavo 193-iajame pėstininkų pulke jaunesniuoju karininku ir kuopos vadu, vėliau iki 1916 m. rugsėjo 12 d. – bataliono vadu. Baigus karininkų kursus prie 10-osios armijos nuo 1917 m. rugpjūčio 25 d. paskirtas pulko komendantu. 1915 m. rugpjūčio 15 d. – 1917 m. rugpjūčio 18 d. dalyvavo Pirmojo pasaulinio karo kovose Galicijoje, Bukovinoje, Rumunijoje, Vengrijoje. 1915 m.

spalio 22 d. mūšyje ties Zafalovka sužeistas (iš viso kare sužeistas du kartus). Karo pabaigoje turėjo podporučiko laipsnį. Rusijos armijoje tarnavo iki 1917 m. lapkričio 20 d. Nuo 1918 m. sausio 1 d. iki demobilizacijos buvo Smolensko lietuvių bataliono būrio vadas. Dalyvavo Minske vykusiame lietuvių karių suvažiavime, dėstė kareiviams lietuvių kalbą ir Lietuvos istoriją.

1918 m. gegužės mėnesį L. Žukauskas pirmuoju ešelonu kartu su Bobruisko vaikų prieglauda sugrįžo į Lietuvą. Vilniuje buvo paskirtas grįžtančių lietuvių tremtinių inteligentų bendrabučio vedėju. Prasidėjus pirmajai karininkų registracijai Lietuvoje, birželio 24 d. užsirašė 22-jų sąrašė iš 41 užsiregistravusio iki spalio mėnesio. 1918 m. rugsėjo 15 d. paskirtas Panevėžio apskrities Naujamiesčio pradinės mokyklos vedėju. Panevėžio kraštą okupavus bolševikams, buvo verčiamas stoti į Raudonąją armiją, atsiskius – bolševikų suimtas.

Apie tarnybą caro kariuomenėje L. Žukauskas vėliau rašė: „Dvejus su puse metų išbuvau karo frontuose, pasaulinio karo pragare, kur daugiau kaip 30 000 lietuvių karių buvo priversti kovoti už svetimus reikalus. Mačiau kariuomenės pirmūnų pastangas sukurti ginkluotąją tautos jėgą – kariuomenę dar svetimame krašte – Rusijoje.“

1919 m. balandžio 9 d. L. Žukauskas savanoriu įstojo į Lietuvos

kariuomenę, paskirtas prie Kauno miesto komendantūros. 1919 m. liepos 1 d. perkeltas į Marijampolės batalioną, paskirtas 3-iosios kuopos jaunesniuoju karininku. 1919 m. liepos 18 d. – rugpjūčio 27 d. dalyvavo Nepriklausomybės kovose su bolševikais Dauguvos fronte, buvo sunkiai sužeistas ir tapo invalidu (vėliau pripažintas netekusiu 50 % darbingumo).

Oficialiame pristatyme apdovanojimui karininko L. Žukausko žygdarbis aprašytas taip: „1919 metų rugpjūčio 26 dieną vadovaudamas būriui, savo asmeniniu pavyzdžiu vedė kareivius į mūšį ties Jodancais ir buvo sunkiai sužeistas.“ 1919 m. lapkričio 16 d. už kautynėse su bolševikais parodytą narsą apdovanotas 1-ojo laipsnio Kryžiumi „Už Tėvyne“ (Nr. 538). Jo drąsa stebino, o gyvenimą lydėjo legendoms prilygstantys pasakojimai apie karį, prisikėlusį iš numirusiųjų. 1919 m. rugpjūčio mėnesį laikraščiuose „Laisvė“ ir „Nepriklausomoji Lietuva“ buvo paskelbtos žinutės, kad 1919 m. rugpjūčio 17 d. prie Obelių kovose žuvo karininkas L. Žukauskas. Spaudoje jau buvo paskelbta šv. Mišių Kauno katedroje už žuvusiųjų data. Žmona, apsitaisiusi gedulo drabužiais, nuvyko atsiimti vyro palaikų, bet rado jį gyvą. Vėliau pats L. Žukauskas šią istoriją, nutikusią karo lauke, aiškino taip. Atakos metu, sprogdus artilerijos sviediniui, jis buvo sunkiai kontūzintas ir nublokštas į šieno kupetą. Tačiau toje vietoje, kur buvo prieš ataką, rastas neatpažįstamai sudraskyto veido karys. Nuspręsta, kad tai kuopos vado lavonas. Klaidinga informacija skubiai pasiekė štabą, spaudą ir artimuosius. Jis pats atsipeikėjo tik po trijų parų, tada ir prisistatė į štabą.

1919 m. spalio 18 d. L. Žukauskui suteiktas vyresniojo leitenanto laipsnis. 1919 m. lapkričio 11 d. jis paskirtas bataliono, o lapkričio 28 d. – pulko išdininku. 1920 m. vasario 28 d. paleistas iš kariuomenės kaip Vidaus reikalų ministerijai

reikalingas darbuotojas. Dirbo Darbo ir socialinės apsaugos departamento Panevėžio apygardos inspektoriumi. 1920 m. lapkričio 5 d. vėl savanoriu įstojo į Lietuvos kariuomenę ir paskirtas Generalinio štabo Žvalgybos skyriaus karininku ypatingiems reikalams, vėliau ėjo žvalgų dalies virštininko pareigas. 1921 m. balandžio 7 d. pakeltas į kapitonus. 1921 m. rugsėjo 23 d. perkeltas į IV pėstininkų divizijos štabą, spalio 22 d. – į Intendantūros skyrių, paskirtas Marijampolės apskrities intendanto padėjėju. 1922 m. liepos 1 d. tapo maisto buhalterijos vyr. skaitvedžiu. 1922–1923 m. atliko slaptą misiją ir vadovavo pietinėje neutraliosios zonos dalyje veikusiai VI partizanų grupei. Šias pareigas 1923 m. vasario mėnesį perdavė vyr. leitenantui Pranui Pučekui. Vadovaudamas partizanams prie Merkio upės, buvo nepaprastai aktyvus. Jam vadovaujant buvo mesta granata į lenkų partizanų vadą Sartonovą. 1922 m. birželį rengė pasikėsinimą į Juzefą Pilsudskį – įsakė išsprogdinti traukinį, kuriuo Lenkijos maršalas turėjo vykti į Vilnių. Tuo metu Lenkijos žvalgyba už L. Žukausko galvą buvo paskyrusi 80 tūkstančių lenkiškų markių premiją. 1923 m. balandžio 14 d. iš Lietuvos kariuomenės paleistas į atsargą kaip reikalingas Vidaus reikalų ministerijai.

L. Žukauskas 1923 m. balandžio 1 d. – 1924 m. liepos 31 d. dirbo Seinų apskrities viršinininku. Iš šių pareigų atleistas kaip neįtikęs tuomečiam ministrui. Paaiškėjus mestų kaltinimų nepagrįstumui, nuo 1924 m. rugsėjo 1 d. iki 1926 m. rugpjūčio 1 d. dirbo Žemės ūkio ministerijos kanceliarijos viršinininku. Iš ministerijos atleistas kaip akivaizdžiai dešiniųjų pažiūrų žmogus, trumpai dirbo girininku ir urėdo pavaduotoju.

Ir po dešiniųjų 1926 m. gruodžio 17 d. perversmo prie valdžios nepritapo. 1927 m. liepos 9 d. urėdijos girininkų susitikime pasakė kalbą, kuri buvo įvertinta kaip priešiška tuometiniam Ministrui Pirmininkui prof. Augustinui Voldemarui. Iš darbo buvo atleistas ir komendanto sprendimu vienam mėnesiui suimtas. Nuo 1927 m. ūkininkavo Rudaminos valsčiuje, Papartelių kaime, kur, kaip karys savanoris, buvo gavęs 14 ha žemės. Pasaulinė krizė neleido iš ūkio gauti pelno, todėl 1931 m. liepos mėn. vidaus reikalų ministro vėl paprašė valdiškos tarnybos. Buvo paskirtas į Seinų apskrities pasienio

Liudo Žukausko kapavietė. Rudamina, Lazdijų r., 2007 m.

V. Kavaliausko nuotr.

policiją. Vėliau dirbo valdininku Valstybės saugumo policijoje.

Kai kurie šaltiniai teigia, kad 1935 m. vasarą L. Žukauskas buvo užverbuotas voldemarininkų (Jono Karučio) dalyvauti sąmoksle prieš Prezidentą Antaną Smetoną, pažadėjus, kad po pasisekusio žygio jam bus suteiktas majoro laipsnis. Neva jis pranešinėjęs sąmokslininkams apie slaptosios policijos būsimas akcijas. 1936 m. sausio mėn. sąmokslininkai buvo suimti ir teisiami. Ir nors bausmės buvo griežtos (dviejų Vyties Kryžių kavalierius Jonas Karutis bei Aleksandras Sinkevičius ir Petras Skurauskas nuteisti mirti, o po malonės prašymų bausmė jiems pakeista kalėjimu iki gyvos galvos), L. Žukauskas buvo išteisintas.

L. Žukauskas buvo Lietuvos karo invalidų sąjungos narys. Nuo 1928 m. kartu su kitais karo invalidais (J. P. Barčiumi, A. Kuosa ir kt.) redagavo žurnalą „Lietuvos karo invalidas“. Taip pat buvo laikraščio ir radiofono bendradarbis, sukūrė ir išvertė prozos kūrinių iš rusų kalbos, rašė radijo vaidinimus, važinėjo po Lietuvą, skaitė kariams paskaitas, ugdė jų narsą ir patriotizmą.

Liudo Sakalinio slapyvardžiu 1938 m. išleido eilėraščių rinkinį „Širdis ir plienas (Kariški eilėraščiai)“, už kurį tais pačiais metais jam paskirta Lietuvos kariuomenės vado premija – 1500 litų. Knygos pirmajame puslapyje autoriaus dedikacija: „Plienu praskyrusiai, kaulais nuklojusiai, krauju palaisčiusiai visiems mums į laisvę kelią ir dabar laisvės sargyboje budinčiai garbingai Lietuvos kariuomenei jos dvidešimties metų gyvavimo sukakties proga. Laisvės karo invalidas, dimisijos kapitonas L. Žukauskas – Liudas Sakalinis.“ Šį slapyvardį jam davė Liudas Gira dar 1918 m. Knygos įžangoje yra paaiškinimas, kad pirmuosius eilėraščius jis parašė 1918 m.: „Taigi, šie metai yra man jubiliejiniai – 20 metų plunksnos darbo sukaktis.“ Toliau knygos autorius

rašo: „Nuo 1920 iki 1937 m. aš visai nerašiau. Tik kai 1937 m. aš pamačiau šaunų atgimusį Margio pulką, kurio eilėse aš koviausi dėl Lietuvos laisvės 1919 m., aš pats tarsi atgimiau, pajau-nėjau. Aš pajutau, kad mano, kaipo kario invalido, pareiga eiti senosios – Gedimino – Algirdo Lietuvos karo invalidų – vaidilų kanklininkų keliu: apdainuoti garbingus kovų draugų žygius ir kurstyti Tėvynės meilės ugnį jaunimo širdyse.“ Jo eilėse alsuoja lietuvių kario patriotizmas, kilniausi idealai. Vėliau kai kurios Liudo Sakalinio eilės buvo naudojamos pokario partizanų dainose. Taip pat jo poezijos paskelbta antologijoje „Tremtinio Lietuva“ (1990 m.).

L. Žukauskas išvertė ir 1938 m. išleido pulkininko Aleksandro Uspenskio knygą „Didžiąjame kare (Lietuva ir Rytų Prūsija 1914–1915 metais)“.

Be Vyties Kryžiaus, L. Žukauskas dar buvo apdovanotas Lietuvos Nepriklausomybės 10-mečio medaliu (1928 m.), Vytauto Didžiojo 5-ojo laipsnio ordinu (1933 m.), Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu (1940 m.). 1933 m. rugsėjo 15 d. paleistas į dimisiją.

Sovietų Sąjungai okupavus Lietuvą, 1941 m. birželio 15 d. žurnalistas L. Žukauskas, jo žmona Juzefa Avižienytė (1906–1987), sūnūs Liudas (1923–1995), Stasys (1925–1992), Juozas (1932–1985 Sibire) ištremti į Komorovkos gyvenvietę Parbigo rajone, Tomsko srityje.

Nuo 1943 m. L. Žukauskas gyveno Parbigo mieste. 1946 m. suimtas, kalėjo Parbigo kalėjime. 1947 m. nuteistas pagal sufabrikuotą kaltinimą (už antitarybinę veiklą) 10 metų lagerio. Kalėjo Tomsko lageriuose. 1954 m. perkeltas į tremtį Parbigo rajone.

1958 m. Liudas ir Juzefa Žukauskai grįžo į Lietuvą. Netrukus juos vėl išsiuntė atgal į Sibirą.

1962 m. galutinai grįžė į Lietuvą apsigyveno gimtinėje. Silpstant sveikatai, 1967 m. pavasarį persikėlė gyventi pas sūnų Stasį į Alytų. 1978 m.

balandžio 14 d. L. Žukauskas mirė. Palaidotas Rudaminos miestelio kapinėse, Lazdijų rajone.

Už nuopelnus Lietuvai 2003 m. gegužės 7 d. apdovanotas Gedimino ordinu.

Patrioto L. Žukausko gyvenimo istorija unikali ir nepakartojama. Tad nors spaudos puslapiuose pagerbkime jo nuopelnus Lietuvai.

Šaltiniai ir literatūra:

1. Lietuvos centrinis valstybės archyvas, f. 930, ap. 4, b. 20, l. 37ap., 38.
2. Ališauskas, Kazys, *Kovos dėl Lietuvos Nepriklausomybės 1918–1920, t. 1. Čikaga, 1972, p. 292.*
3. Avižienytė-Žukauskienė, Juzė, *Ne-laukta kelionė. Kaunas, 2007, p. 9, 39, 106, 134, 174, 178, 183, 185, 232, 235.*
4. Kavaliauskas, Vilius, *Lietuvos kar-žygiai. Vyties kryžiaus kavalieriai (1918–1940), t. 6. Vilnius, 2014, p. 676–679.*
5. Kavaliauskas, Vilius, *Lietuvos kar-žygiai. Vyties kryžiaus kavalieriai (1918–1940), t. 7. Vilnius, 2016, p. 345–347.*
6. *Lietuvių enciklopedija, t. 35. Bostonas, 1966, p. 423.*
7. *Lietuvių enciklopedija, t. 37. Bostonas, 1985, p. 687.*
8. *Lietuvos gyventojų genocidas, t. 1 (A–Ž), 1939–1941. Vilnius, 1999, p. 952.*
9. *Lietuvos kariuomenės karininkai 1918–1953, t. 8. Vilnius, 2008, p. 373–374, 404.*
10. *Lietuvos kariuomenės karininkai 1918–1953, t. 10. Vilnius, 2015, p. 157, 279.*
11. *Lesčius, Vytautas, Lietuvos kariuo-menė Nepriklausomybės kovose 1918–1920. Vilnius, 2004, p. 115, 140.*
12. *Literatūros naujienos. Liudas Sakalinis. Širdis ir plienas. Ateitis. 1938 m. Nr. 9, p. 575.*
13. *Karo lauko teismas. Karys. 1936 m. sausio 30 d., Nr. 5, p. 119.*
14. *A. A. Karininkas Liudas Žukauskas. Laisvė. 1919 m. rugpjūčio 17 d., Nr. 95, p. 1.*
15. *Nuteisti sąmokslininkai. Mūsų Rytjus. 1936 m. sausio 24 d., Nr. 7, p. 2.*
16. *A. A. Karininkas Liudas Žukauskas. Nepriklausomoji Lietuva. 1919 m. rugpjūčio 22 d., Nr. 98, p. 1.*

Punsko lietuvių kultūros namams

60

Jubiliejaus iškilnių programa

2016 m. birželio 18 d. (šeštadienis)

11 Marca g. 17, Punksas

13.00 – 14.30 – Konferencija. Pranešimai:

prof. dr. Rimantas Balsys (Klaipėda) –
Lietuvybė XXI amžiuje

Irena Seliukaitė (Vilnius) –
*Punsko lietuvių kultūros tradicijos Lietuvos kultūros
kontekste*

Asta Pečiulienė - knygos „Punsko lietuvių kultūros
namai 1956–2016“ pristatymas

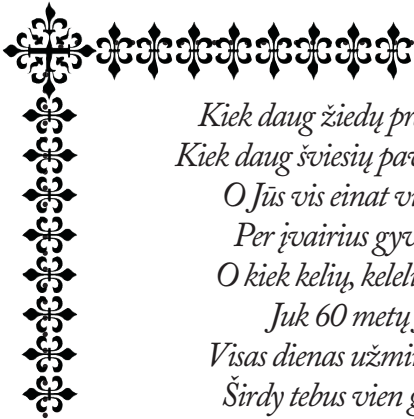
14.30 – 14.45 – Parodos „Penkių etnografinių Lietuvos regionų tautiniai
kostiumai“ lankymas

14.45 – 15.30 – Juozo Vainos etnografinio muziejaus lankymas

16.30 – 17.30 – Punksko etnografinės sodybos – skanseno ir „Dviejų
meistrų pasakų kaimelio“ lankymas (Szkolna g. 67)

18.00 – 20.30 – Jubiliejinis LKN ansamblių koncertas
„Po malūno sparnais“

Maloniai kviečiame visus dalyvauti renginyje.

*Kiek daug žiedų pražydo ir nurvyto,
Kiek daug šviesių pavasarių sutikot Jūs,
O Jūs vis einat vienas šalia kito
Per įvairius gyvenimo kelius.
O kiek kelių, kelelių pražygiuota,
Juk 60 metų Jūs kartu!
Visas dienas užmirškit debesuotas,
Širdy tebus vien gera ir džiugu.
Ir leiskit mums pakelt šampano taurę,
Naujai uždegti židiniį šeimos.
Laimingai tęskite pradėtą kelią
Ir nenukrypkitė nuo jo.*

Gegužės 10 d. sukako
Julės ir Jono Marcinkevičių iš Klevų kaimo
bendro gyvenimo 60-metis. Su garbingu
deimantiniu jubiliejumi sveikina

Dukra Onutė ir sūnus Vitas su šeima bei anūkai:
Romas, Vida, Violeta, Dalė, Jolė su šeimomis ir
Viktoras, Aldutė, Vitas, Renata, Edita bei pro-
anūkės Erika, Lucija, Amelija ir Lidija

UAB „SŪSMEDA“

Pjauname statybinę medieną
pagal užsakovo pateiktus matmenis.
Pristatome į vietą.
Geros kainos.

Sūsniškų kaimas, Kalvarijos savivaldybė
Tel. +37068261505

UAB SANTAKOS KALVIAI

Metalo tekinimas, frezavimas,
virinimas, litavimas, žemės ūkio technikos
remontas, priekabų gaminimas, kalvystės
darbai.

Dirbame visą savaitę.

Santakos kaimas, Kalvarijos savivaldybė,
tel. +37061823333, +37061463333

DĖMESIO!

Šių metų birželio 25 dieną Punsko Kovo 11-osios licėjus minės garbingą 60-ies metų jubiliejų.
Nuoširdžiai kviečiame atvykti visus mokyklos absolventus ir susidomėjusius licėjaus švente.

Šventės pagrindinio renginio birželio 25 d. programa:

11 val. – šv. Mišios Punsko Švč. Mergelės Marijos Dangun Ėmimo bažnyčioje

12 val. – iškilnių pradžia Punsko lietuvių kultūros namuose

14–16 val. – pietų pertrauka

16 val. – šventinis koncertas Punsko lietuvių kultūros namuose

19 val. – absolventų ir svečių vakaronė Punsko Kovo 11-osios licėjuje

Registracija vakaronei iki birželio 15 d. Norinčius dalyvauti vakaronėje prašom:

- 1) įmokėti į jubiliejaus banko sąskaitą (BS Sejny o/Pušk 41 9354 0007 0071 0700 0818 0002)
už vieną asmenį 80 zł, pažymint „įmoka vakaronei“;
- 2) informuoti apie dalyvavimą vakaronėje vienu iš būdų: el. paštu irenanevulienė@gmail.com arba
licpunksk@gmail.com; tel. 87 56 55 736; asmeniškai licėjaus raštinėje; per klasių atstovus.

Kilus klausimų, prašom kreiptis į mokyklos raštinę.

Norintiems yra galimybė užsisakyti nakvynę bendrabutyje –
skambinkite tel. 87 56 55 736 mokyklos darbo valandomis.

Lietuvos žiniasklaida

2016 05 11 – 05 22

Šįkart žiniasklaidoje be konkurencijos vyraujanti tema – „bombos sprogimas“ Lietuvos politiniame gyvenime. Ko gero, net atominės bombos: pranešta apie Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) pradėtą ikiteisminį tyrimą dėl kyšininkavimo, papirkimo ir prekybos poveikio stambiu mastu. Kyšio ėmimu įtariamasis ne bet kas, o Liberalų sąjūdžio vadovas Seimo narys Eligijus Masiulis. Jo namuose per kratą esą rasta per 100 tūkstančių eurų. Kyšio davimu įtartas vieno didžiausių šalyje koncernų „MG Baltic“ atstovas.

Vėliau teisėsaugos atstovai informavo, kad parlamentaro namuose iš viso rasta apie 250 tūkstančių eurų grynųjų, tarp jų – 106 tūkstančiai iš anksto pažymėtų banknotų.

Kadangi tai, ko gero, vienas iš didžiausio rezonanso šalyje per visus nepriklausomybės metus sulaukusių įvykių, jam bus skirta ir visa ši apžvalga.

Kad politikai pagaunami kyšininkaujantys – Lietuvoje jokia naujiena. Bet čia – Masiulis! Kaip delfi.lt straipsnyje „Liberalų sąjūdis be skaidrumo limbo virš savo galvos“ rašė Kovo 11-osios akto signataras Aloyzas Sakalas, „skaidrumo apaštalas“.

Žmonės, be abejo, gerai prisiminė, kaip įtariamasis smerkdavo kitų politikų bet kokius nelabai gražius poelgius, atrodė tyriausias kovotojas prieš korupciją. Prisiminė ir kažkada E. Masiulio pasakytus žodžius, kad už 5000 litų dirba tik kvailiai. Dabar šie žodžiai vertinami griežčiau nei tada, kai jie buvo pasakyti.

Be abejo, pirmiausia dėl to sujudo sukrito liberalai. Kaip tokiais atvejais įprasta, jie siūlė neskubėti, sakė netikintys, kad taip galėjo atsitikti. Jų atstovas Vilniaus meras Remigijus

Šimašius teigė, jog peržiūrėjo daugelio konkursų laimėtojus ir ten nieko nerado, kas sietųsi su „MG Baltic“ koncernu.

Pats E. Masiulis pareiškė suspenduojamą narystę Liberalų sąjūdyje ir pasitraukė iš partijos pirmininko posto, taip pat atsisakęs Seimo nario mandato. Žurnalistus jis tikino, kad įrodys, jog yra nekaltas, ir į visus klausimus atsakys, kai tik išnyks apribojimas kalbėti apie tyrimą. „Aš norėčiau labai daug ką jums pasakyti ir aš jums pasakysiu, kai ateis tam tinkamas laikas“, – sakė jis.

Suprantama, žiniasklaida nuolat perteikinėjo politikų, politologų, ekspertų neeilinio kriminalo vertinimus. „Lietuvos ryto“ televizijoje buvęs šios partijos vadovas ir Vilniaus meras Artūras Zuokas taip pat buvo klausiamas apie situaciją Liberalų sąjūdyje. Į klausimą „Ar jus nustebino įtarimai ir tokios sumos?“ A. Zuokas atsakė: „Ir taip, ir ne. Jau daugiau nei prieš dešimt metų, kai Liberalų sąjūdis su labai garsiais pareiškimais, kaltindamas mane, kolegas, atskilo nuo mūsų partijos, Liberalų ir centro sąjungos (LCS), buvo matomos jo sąsajos su stambiuoju verslu, konkrečiai – „MG Baltic“. Šiam koncernui darant įtaką ir buvo kuriamas Liberalų sąjūdis.

Mums nebuvo paslaptis, jog „MG Baltic“ visada buvo viena pagrindinių Liberalų sąjūdžio rėmėjų ir finansuotojų. O E. Masiulis, Eugenijus Gentvilas, Gintaras Steponavičius, Remigijus Šimašius ir kiti asmenys jau seniai yra partijoje. (...) Ta informacija apie E. Masiulio namuose rastą didžiulę pinigų sumą, galbūt perduotą „MG Baltic“ grupės vadovų, lyg ir nėra staigmena. Gal stai-

gmena tik sumos dydis. (...) Visas minėtas dabartinis partijos elitas, įskaitant kitus pirmininko pavaduotojus, visada buvo susiję su „MG Baltic“ ir konkrečiais asmenimis. Galite patys paklausti, kiek jie bendrauja ir kiek kartų susitinka.

Manęs niekas neįtikins, kad to, ką darė E. Masiulis, pavyzdžiui, nežinojo E. Gentvilas, G. Steponavičius ar kiti Liberalų sąjūdžio vadovybės nariai.

Čia būtų dar vienas melas, savo partijos kolegų klaidinimas ir visuomenės nuvylimas.“

A. Zuoko žodžius apie seną liberalų ir verslo draugystę patvirtino ir 15min.lt portalo žurnalistai, atkasę, jog R. Šimašius kalbėjo netiesą, jog Vilniaus savivaldybėje nebuvo konkursų, kurių nugalėtojas buvo „MG Baltic“. Straipsnyje „R. Šimašiaus nutylėta tiesa: dideli pinigai – beveik „MG Baltic“ kišenėje“ rašyta: „Kilus skandalui dėl galimo E. Masiulio kyšininkavimo ir veikimo koncerno „MG Baltic“ naudai, Vilniaus liberalai atsižegnojo nuo šios verslo struktūros. Sostinės valdžia taip pat paskelbė, kad nėra jokio konkurso, kuriame koncerno įmonės būtų pripažintos laimėjusiomis. O tai nebuvo tiesa.

Dabar Vilniaus politikai priversti barstyti galvas pelenais. Mat milijoniniame konkurse „MG Baltic“ dalyvavo beveik tiesiogiai, per smulkia koncerno kontroliuojamą bendrovę. Nėgana to, Vilniaus meras viešai pareikalavo ištirti šį konkursą, nors tyrimas jau buvo pradėtas. Prieš mėnesį.“

Žurnalistai pasakoja istoriją apie konkursą dėl baseino statybos Lazdynuose, kurį laimėjo penkių įmonių konsorciumas, o subrangovu ketinta samdyti „MG Baltic“ priklausančią įmonę „Mitnija“. „Tačiau kalbėdama

apie „MG Baltic“ įmonės „Mitnija“ samdymą subrangove šiame projekte, savivaldybė nutylėjo kitą faktą, rodantį, kad ir pagrindinis penkių įmonių konsorciumas veda tiesiai į „MG Baltic“. (...) 15min.lt turimais duomenimis, „Mitnijos“ valdymo struktūroje figūruoja ir kyšio davimu E. Masiuliui įtariamam „MG Baltic“ viceprezidentas Raimondas Kurlianskis“, – rašė portalas.

Šis neeilinis įvykis žiniasklaidoje paskatino diskusijas apie šalies politikų moralę, pasekmes Lietuvos politiniam gyvenimui, Liberalų sąjūdžiui. Aišku, ir kam šis įvykis naudingas.

„Greit neliks politikų, nepaženklintų purvu“, – rašė „Lietuvos rytas“. „Buvo svarstomos įvairios versijos, kaip galėjo susipinti verslininkų ir Liberalų sąjūdžio lyderių interesai, tačiau dauguma kalbintų politikų buvo linkę manyti, kad pėdsakai veda į Vilniaus savivaldybę.

(...) Tuo metu parlamentarai svarstė, ar ši STT operacija nėra politinis išpuolis ir kas galėtų būti jo įkvėpėjas – dažniausiai jų žvilgsniai krypo į Prezidentūrą.

Kad prezidentės Dalios Grybauskaitės santykiai su oligarchais iš „MG Baltic“ koncerno yra, švelniai tariant, sudėtingi, žinoma seniai. Taip pat abejota, ar STT galėjo imtis tokios operacijos nesuderinusi su Prezidentūra.

Taigi neatmestina, kad STT kuris laikas sekė koncerną, o E. Masiulis į jų taikiklių įkliuvo vėliau.

Kai kurie politikai svarstė, kad teisėsaugai E. Masiulį galbūt įskundė kas nors iš politinių konkurentų ar net bendražygių“, – rašė dienraštis.

„Manau, kad teisėsaugos institucijos turi atlikti tyrimą iki galo, ir manau, kad teisėsaugos institucijos pateiks išvadas. Aš nenorėčiau šio atvejo vertinti, kad nebūtų suprasta, kad daromas tam tikras spaudimas teisėsaugai, ar ginama kažkuri politinė jėga. Bet jei pasitvirtins visa tai, kas pateikta visuomenei, tai, manau, visai politi-

nei sistemai bus pasiūstas nelabai geras signalas“, – vertindamas įtarimus vienam populiariausių šalies politikų LRT radijui kalbėjo ministras pirmininkas Algirdas Butkevičius.

Prezidentė taip pat įvertino pastarųjų dienų įvykius. Pasak D. Grybauskaitės, skandalai, paliečiantys įvairias politines partijas, yra išbandymas visai Lietuvos demokratinėi sistemai.

„Kartu tai galimybė šalies politikai apsivalyti, įgyti daugiau skaidrumo ir padorumo, o žmonėms – atsakingai atsirinkti, už ką balsuoti“, – sakė šalies vadovė.

„Lietuvos rytas“ kaip tik paskelbė gyventojų apklausos rezultatus. Jie liberalams dar visai geri. „Visuomenės nuomonę tiriančiam centrui „Vilmorus“ nepasisėkė: kas mėnesį atliekama apklausa buvo suplanuota gegužės 5–13 d., o metų skandalas, kurio epicentre atsidūrė Liberalų sąjūdis, driokstelėjo gegužės 12-ąją, kai dauguma žmonių buvo apklausti“, – rezultatus komentavo dienraštis. Iki gegužės 12-osios savo atsakymus buvo pateikę keturi penktadaliai respondentų. Būtent tą dieną pasirodė informacija apie ikiteisminį tyrimą. Vis dėlto dalis apklausos dalyvių į šias žinias spėjo sureaguoti. Kad ir kaip būtų, realus visuomenės reakcijos į skandalą mastas, matyt, paaiškės po mėnesio ar net vėliau.

STT dažnokai garsiai praneša ir parodo filmuotą medžiagą apie savo aktyvią veiklą, tačiau tiesa ta, kad ne kartą dideliais nusikaltimais kaltinti įtariamieji išteisinti arba nubausti simboliškai.

Portalas lrytas.lt apie tai išspausdino vieno iš labiausiai patyrusių Generalinės prokuratūros prokuroro Gintaro Jasaičio mintis. „Dėl STT pradedamų tyrimų aš matau tikrai rimtą problemą. Dar 2007 metais vieno gydymo įstaigos vadovo byla dėl rentgeno technikos įsigijimo išnagrinėjęs Aukščiausiasis teismas (AT) nusprendė, kad baudžiamosios

bylos turi būti pradėtos tik kraštutiniais atvejais.

Visais kitais atvejais reikia įvertinti, ar tai nėra tik tarnybinis pažeidimas, pareigų neatlikimas ir panašiai. Šiuo sprendimu AT leido suprasti, kad dėl atitinkamų nusikaltimų valstybės tarnybai teismų pozicija švelninama.

Bet dabartinė situacija rodo, kad su korupcija kovodami STT pareigūnai nesirenka įrankių. Jie visais atvejais renkasi baudžiamąjį persekiojimą.

(...) Teismas nėra ta vieta, kur prokuroras turi pasitikrinti, ar jis teisus. Jis privalo turėti svarių įrodymų.

Išteisinamųjų nuosprendžių būna ir Vakarų Europoje – nuo 3 iki 15%. Pas mus STT bylose šis skaičius daug didesnis.

Atrodo, kad čia vyksta nelabai demokratiški procesai, o į tokias istorijas patekusiems žmonėms daroma žala.

Kol korupcinės bylos apkeliauja visų instancijų teismus, užtrunka nuo dviejų iki penkerių metų. Tiek laiko teisiams laukia galutinio sprendimo.

(...) Įstatyme yra aiškiai parašyta, kad paviešinti ikiteisminio tyrimo duomenis prokuroras gali ne šiaip sau, patenkindamas visuomenės norą žinoti. Prokuroro motyvas turi būti vienintelis – kad tyrimas vėliau sėkmingai plėtotųsi.

(...) Manau, ir Lietuvoje buvo laikotarpis nuo 2007-ųjų iki maždaug 2013 metų, kai šių taisyklių daugiau ar mažiau laikytasi. Bet pasikeitus STT vadovams pradėta laikytis kitokios taktikos. Tik klausimas, ar ji yra teisinga“, – kalbėjo G. Jasaitis.

PARDUODU

1906-1914 metų „Šaltinių“ kompleksą.

Kaina 900 zł.

Skambinti tel. 518029609